

GMINNE NOWINY

Kwartalnik Gminy Lipnica Wielka
www.lipnicawielka.pl

Exemplarz bezpłatny
Wrzesień, Nr 3 (831)/2019

250 lat Kościoła św. Łukasza Ewangelisty w Lipnicy Wielkiej

XXI GMINNE DOŻYNKI ŚWIĘTO CHLEBA - TURNIEJ SOŁECTW 2019

*Lipnicki wionecek
telo je paradny,
bo gazda je tutok
robotny i śwarny.
Lipniccy gazdowie
prze vos tyn wionecek
by sie wom darzyło
na nastymfny rocek.*

W dniu 8 września odbyły się XXI Gminne Dożynki – Święto Chleba w gminie Lipnica Wielka. Gospodarzem tegorocznych dożynek było Sołectwo Przywarówka, a organizatorami Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyć, Sołtys Sołectwa Przywarówka Józef Karoszka wraz z Radą Sołectką oraz Gminne Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej i Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy.

Całość rozpoczęła się uroczystą Mszą Świętą w Kaplicy w Lipnicy Wielkiej - Przywarówce. Po Mszy nastąpiło uroczyste

O ołtarzach lipnickiego kościoła	4
30-lecie święceń kapłańskich ks. kanonika Andrzeja Lichosyta	7
Ostatnie zdjęcie Emila Miki	8
100 URODZINY PANI MARII	9
Walczył za Polskę	10
Pani Irena Żurek w „Tygodniku Podhalańskim”	11
Wyniki wyboru inicjatyw lokalnych, zgłaszanych w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2019, realizowanego przez Gminne Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej	12
Obwieszczenie	13
Petycja	14
Uchwały Rady Gminy Lipnica Wielka	16
Najważniejsze działania podjęte przez Wójta Gminy Lipnica Wielka	17
Komputery dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnicy Wielkiej	17
Fundusz dróg samorządowych w Gminie Lipnica Wielka	19
Partnerstwo na rzecz rozwoju zawodowego Małopolan	19
Obsadzenie mandatów na Członków Rady Powiatowej Małopolskiej Izby Rolniczej	19
Walka z nielegalnymi wysypiskami na terenie Gminy Lipnica Wielka	20
Porozumienie z WFOŚiGW na wspólną realizację programu „Czyste Powietrze” na terenie Gminy Lipnica Wielka	20
XXIV Zjazd Samorządowców	21
Nasze 45-te święto pasterskie	22
„Nowele Polskie” - Narodowe Czytanie w Lipnicy Wielkiej	24
Dzień Lipnicy Wielkiej na krakowskim rynku	25
Zdjęcia do filmu dokumentalnego pt. „Apostoł Orawy – Opowieść o Piotrze Borowym”	25
Daleka Orówka bliska Orawianom	26
Realizacja Projektu Socjalnego „Aktywny Senior”	26
Świętowania Heródka - słowo od Stowarzyszenia rozwoju Orawy w Jabłoncu	27
Tablica upamiętniająca Karola Wójciaka Heródka	28
„Orawianie im. Heródka” w Chorwacji	29
Komentarz do piosenki	30
Poswięcenie figur św. Józefa i św. Antoniego	31
Jesienna zbiórka żywności dla dzieci z domu dziecka w Pawlikowicach k/Krakowa	32
XXXVIII Piesza Pielgrzymka Górska	32
„Droga ku świętości” - Święto patrona w Szkole Podstawowej nr 1 im. św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej	33
Kraków kolejny raz	34
Orawski Dzień Rodzinny	35
Gminne zawody sportowo-pożarnicze w Lipnicy Wielkiej	35
Turniej o Puchar Wójta Gminy Lipnica Wielka połączony z 15-leciem działalności KS Babia Góra Lipnica Wielka	36
III Memoriał piłkarski im. Tomasza Mikusiaka	36

odsłonięcie tablicy na ścianie Szkoły Podstawowej Nr 4 w Lipnicy Wielkiej poświęconej Karolowi Wójciakowi „Heródkowi” w 50-tą rocznicę śmierci artysty rzeźbiarza. Uroczystego przecięcia wstęgi dokonali: Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt, Przedstawiciel Stowarzyszenia Rozwoju Orawy – inicjatora wykonania tablicy a jednocześnie Sekretarz Gminy Lipnica Wielka - Jan Kuliga, Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 4 Bożena Marcinek oraz Magdalena Kostrzewa Smreczak - artystka, która wspólnie z mężem Marianem Smreczakiem wykonała tablicę.

Następnie, już na placu przy Szkole Podstawowej Nr 4 za-

proszeni goście oraz gospodarze podzielili poświęcony chleb i poczęstowali wszystkich uczestników imprezy. W programie artystycznym na scenie kolejno prezentowali się: Strażacka Orkiestra Dęta z Lipnicy Wielkiej pod kierownictwem Łukasza Bandyka, Szkoła Podstawowa Nr 4 w Przywarówce z programem dożynkowym przygotowanym pod okiem nauczycielek: Anieli Lach, Lucyny Łowas i Beaty Rudnickiej, Muzyka i Zespół „Orawianie” im. Heródka z Przywarówki pod kierownictwem Eugeniusza Karkoszki, Art-Cinema z programem zabaw i animacji dziecięcych, a na koniec zabawa z Zespołem „Zwyk”.

W tym roku po raz pierwszy w ramach dożynek przeprowadzono Turniej Sołectw. Ośmioosobowe drużyny zmagły się w następujących konkurencjach: robienie masła, przyspiewka dożynkowa, młócenie zboża, kręcenie powrośła, zbijanie balonów cepami, rzut rzepą do koszyka, skoki

w workach na rzepę, bieg z wodą oraz bieg na „4 nogi”. Turniej sołectw oceniała komisja powołana z pracowników Urzędu Gminy i jednostek w składzie: Krzysztof Król – Przewodniczący oraz Urszula Lach, Agnieszka Matuła i Edyta Wontorczyk.

Ostatecznie Turniej Sołectw zakończył się następującymi wynikami:

I miejsce – Sołectwo Centrum (Jan Kwak, Eugeniusz Lichosyt, Ryszard Dziubek, Andrzej Kudzia, Emil Karlak, Ewa Magiera, Aneta Orawiec, Michał Janowiak)

II miejsce – Sołectwo Kiczory (Henryk Bartos, Stanisława Wareszak, Grzegorz Dunajczan, Krystian Stechura, Marcin Karkoszka, Jan Wojtusiak, Barbara i Magdalena Karnafel)

III miejsce – Sołectwo Skoczki (Marek Kościelak, Beata Dunaj, Małgorzata Karaś, Anna Lichosyt, Agnieszka Smreczak, Adrian Pażucha, Eugeniusz Węgrzyn, Teresa Kucek)

IV miejsce – Sołectwo Przywarówka (Józef Karkoszka, Jadwi-

ga Bandyk, Bronisław Bandyk, Jan Machajda, Marcin Węgrzyn, Zdzisław Bandyk, Krzysztof Kramarz, Tomasz Grończak)

V miejsce – Sołectwo Murowanica (Franciszek Pindziak, Danuta Janowiak, Emilia Janowiak, Tadeusz Karlak, Karol Jurczak, Szymon Kojda, Leszek Kmiecik, Paweł Lichosyt)

Przeprowadzono również szereg konkursów dodatkowych: na najsmaczniejsze wypieki domowe, na najlepsze wyroby z sera, na najlepszą nalewkę oraz bukiety kwiatowo-zielne. Konkursy oceniała Komisja w składzie: Poseł na Sejm

Edward Siarka, Radny Powiatowy Jan Kuczkowicz, Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt oraz pracownicy Urzędu Gminy i jednostek: Stanisława Kucek, Halina Skoczyk i Bożena Solawa.

Nagrodzono również Najlepszych gazdów 2019 wskazanych przez sołtysów poszczególnych sołectw. W tym roku wyróżniono:

Sołectwo Murowanica: Teresa i Tadeusz Karlak

Sołectwo Centrum: Ryszard Dziubek

Sołectwo Skoczyki: Emilia i Augustyn Kuliga

Sołectwo Przywarówka: Barbara i Mirosław Brenkus oraz Janina i Stanisław Ogórek

Sołectwo Kiczory: Małgorzata i Józef Jasica

W tym roku został po wielu latach wznowiony Konkurs „**Na Najładniejsze Domostwo Gminy Lipnica Wielka**”. Ogrody oceniane były przez komisję w składzie: Jakub Dyrzc - Zastępca Wójta Gminy, Jan Kuliga - Sekretarz Gminy Lipnica Wielka oraz Karolina Kowalczyk i Monika Kłapisz z Gminnego Centrum Kultury. Laureatami tegorocznej edycji 2019 zostali:

Kategoria ogródków zagrodowych:

I miejsce: Maria i Emil Maciura

II miejsce: Stanisława Smalec

III miejsce: Irena Jasiura

Kategoria ogródków mieszanych:

I miejsce: Joanna i Grzegorz Rzepiszczak

II miejsce: Agnieszka Solawa

III miejsce: Anna i Wiesław Lichosyt

Specjalne wyróżnienie dla Anny Smolińskiej

Nie zabrakło stoisk z regionalnym jedzeniem oraz twórczością, stoiska edukacyjnego Fundacji Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, wielu atrakcji dla najmłodszych, loterii fantowej Zespołu „Orawianie” i pięknej atmosfery stworzonej przez uczestników dożynek oraz rewelacyjnych konferansjerów Janinę Karkoszkę i Bronisława Bandyka.

Dziękujemy sponsorom (Bank Spółdzielczy w Jabłonce, Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Jabłonce oraz Wspólnota Leśna Urbar z Lipnicy Wielkiej). Dziękujemy za pomoc organizacyjną: strażakom z Przywarówki, Dyrekcji i obsłudze Szkoły Podstawowej Nr 4 im. dra Emila Kowalczyka, Pracowni artystycznej „Ewucha” Elżbiety Kowalczyk z Zubrzyca Górnej, Paniom które w imieniu sołectwa Przywarówka przygotowały degustację regionalnych przysmaków: Maria Gombarczyk, Doro- ta Skoczyk, Aneta Węgrzyn, Maria Karkoszka i Anna Węgrzyn oraz wszystkim zaangażowanym w przygotowanie tegorocznych Gminnych Dożynek i piękne udekorowanie placu imprezy.

Konkursy towarzyszące:

Najsmaczniejsze wypieki domowe (chleb, pampuch, zawijaniec):

I miejsce: Centrum (Danuta Orawiec)

II miejsce: Skoczyki (Albina Węgrzyn), Przywarówka (Aneta Węgrzyn)

III miejsce: Murowanica (Danuta Janowiak)

Najlepsza nalewka

I miejsce: Centrum (Jan Kwak)

II miejsce: Skoczyki (Agnieszka Smreczak), Skoczyki (Bogusława Lichosyt)

III miejsce: Skoczyki (Albina Węgrzyn)

IV miejsce: Przywarówka (Bronisław Bandyk)

V miejsce: Przywarówka (Józef Karkoszka)

VI miejsce: Przywarówka (Marcin Węgrzyn)

Najlepsze wyroby z sera

I miejsce: Przywarówka (Maria Karkoszka), Przywarówka (Bronisław Bandyk)

II miejsce: Przywarówka (Józef Karkoszka)

III miejsce: Centrum (Adam Surowczyk), Skoczyki (Aleksander Węgrzyn)

Konkurs na Bukiet kwiatowo-zielny

I miejsca: Koło Gospodyń Wiejskich w Lipnicy Wielkiej, Ewa Magiera – Centrum

II miejsca: Danuta Janowiak – Murowanica, Irena Jasiura – Przywarówka, Marta Brenkus – Przywarówka

III miejsca: Aneta Węgrzyn – Przywarówka, Natalia Gwiżdż – Przywarówka, Małgorzata Karaś – Skoczyki, Jadwiga Bandyk – Przywarówka

IV miejsca: Joanna Bandyk – Przywarówka, Grażyna Węgrzyn – Skoczyki, Iza Dunaj – Skoczyki

V miejsce: Natalia Karkoszka – Przywarówka

VI miejsca: Maria Kudzia – Centrum, Kamila Kudzia – Centrum, Oliwia Bryjak – Przywarówka

(K. K.)

foto: Jakub Kubczak i Bronek Kowalczyk

O OŁTARZACH LIPNICKIEGO KOŚCIOŁA

W czasie każdej Mszy Świętej Chrystus pod znakami sakramentalnymi ofiaruje się za nas Bogu Ojcu, dlatego ołtarze w świątyniach katolickich zawsze otaczane były szczególną czcią, jako miejsca uświęcone Ciałem i Krwią Chrystusa. Pierwszym ołtarzem, na którym Chrystus oddał za nas swoje życie, był Jego krzyż na Golgocie.

Pierwsze ołtarze chrześcijańskie miały postać stołu lub sarkofagu z relikwiami męczennika. Z czasem ołtarze były rozbudowywane i ozdabiane, by przyciągać uwagę wiernych, którzy w większości nie umieli czytać ani pisać. Umieszczane w ołtarzach obrazy, płaskorzeźby i rzeźby były ich katechizmem przypominającym prawdy wiary i zasady życia chrześcijańskiego. Taki z pewnością cel przyświecał też około 100 lat temu pomysłodawcom i fundatorom ołtarzy w kościele św. Łukasza Ewangelisty w Lipnicy Wielkiej.

Ołtarz główny i boczne, rzeźbione w drewnie, polichromowane, przygotował do końca 1915 r. warsztat południowo-tyrolski. W prezbiterium kościoła został umieszczony ołtarz główny, a w nawie dwa ołtarze boczne. Warto przyjrzeć się tym ołtarzom, bo żadna z postaci, którą w nich widzimy, nie została umieszczona tam przypadkowo.

Obecne usytuowanie ołtarza, przy którym kapłan odprawia Mszę Świętą twarzą do ludu, jest inne niż 100 lat temu. Do końca lat sześćdziesiątych XX w. kapłan w czasie Mszy Świętej

stał przy ołtarzu przed tabernakulum, co pamięta jeszcze dobrze średnie i starsze pokolenie. W trakcie tak odprawianej Mszy Świętej wyraźnie widoczne były w lipnickim kościele płaskorzeźby zdobiące antepedium, czyli zasłonę płyty ołtarzowej, które przekazują podstawową starotestamentalną naukę przygotowującą ustanowienie przez Pana Jezusa sakramentu Eucharystii. Są to: scena ofiarowania Izaaka (prawa strona), scena proroka Eliasza ofiarującego chleby (lewa strona) i w środku płaskorzeźba Baranka Bożego.

Na płycie ołtarzowej, zwanej potocznie ołtarzem, składana była Przenajświętsza Ofiara. Na niej w głębi umieszczone jest tabernakulum, a nad nim krzyż z wizerunkiem ukrzyżowanego Zbawiciela, przypominający krwawą Ofiarę Krzyżową, która dokonuje się w sposób bezkrwawy w czasie każdej Mszy Świętej. W tabernakulum przechowywany jest Najświętszy Sakrament, który należy adorować, dlatego w dzień i w nocy przed Najświętszym Sakramentem świeci się lampka napełniona oliwą, która symbolizuje nieustanną adorację. W niszach obok tabernakulum znajdują się rzeźby aniołów adorujących Pana Jezusa tam ukrytego, co wskazuje na głęboką prawdę teologiczną, że nawet Niebo adoruje Zbawiciela ukrytego pod postacią Chleba.

Poza tabernakulum i płytą głównego ołtarza znajduje się bogato zdobiona nastawa ołtarza, a w niej z prawej strony obok tabernakulum umieszczona jest płaskorzeźba przedstawiająca *Nawiedzenie*, a z lewej – *Zwiastowanie*, dwa ważne wydarzenia, które łączą Jezusa z osobą Jego Matki.

W niszy środkowej ołtarza głównego powyżej tabernakulum widzimy rzeźbę Matki Bożej Różańcowej, naturalnej wielkości, siedzącej na tronie z Dzieciątkiem, trzymanym na lewym kolanie. Jako Matka Jezusa i Kościoła oraz Królowa Wszechświata, dostojna i piękna Pani, daje światu Jezusa i jednocześnie uczy, poprzez gest ofiarowania różańca św. Dominikowi, jak prosić ją o wstawiennictwo u Jej Syna. Mały Jezus, z twarzą skupioną, niemal smutną, lewą dłonią trzyma na swojej pierś krzyż, wskazując, że przez swoją śmierć na krzyżu przyniesie człowiekowi zbawienie, a prawą dłonią błogosławi świat. Ułożenie palców prawej dłoni Jezusa ma swoją starą chrześcijańską symbolikę. **Trzy uniesione w górę palce** (kciuk, palec wskazujący oraz środkowy) **symbolizują Trójcę Świętą**: Ojca, Syna i Ducha Świętego, zaś dwa zamknięte palce odnoszą się **do dwóch natur Jezusa**: boskiej i ludzkiej.

Maryja prawą ręką podaje różaniec klęczącemu św. Dominikowi. O różaniec prosi również adorująca Maryję i Jezusa św. Katarzyna Sieneńska. Warto wiedzieć, kim są ci święci.

Święty Dominik Guzmán żył w latach 1170 – 1221. Założył kaznodziejski zakon dominikanów. Prowadził bardzo surowe i pobożne życie oddając się całkowicie głoszeniu Ewangelii i modlitwie oraz zwalczaniu powstałych wtedy herezji. Według starego podania Matka Boża miała mu w 1213 roku przekazać różaniec. Jemu przypisuje się też założenie pierwszych „Bractw różańcowych”. Katarzyna Sieneńska, dziewica i stygmatyczka, urodziła się w 1347 roku w Sienie (Włochy). Była przedostatnim z dwudziestu pięciu dzieci mieszczańskiej rodziny. Pomimo wielu trudności ze strony rodziny,

w 1363 roku wstąpiła do Sióstr od Pokuty św. Dominika (tercjarek dominikańskich) w Sienie. I tam oddała się całkowicie modlitwie, pokucie, posługiwaniu chorym i z wielką odwagą przemawianiu oraz pisaniu listów w imieniu Chrystusa do najznakomitszych osób ówczesnej Europy, duchownych i świeckich, w tym papieża, w obronie Kościoła. Zmarła 1380 r. w Rzymie w wieku 33 lat. W roku 1939 papież Pius XII ogłosił ją drugą, obok św. Franciszka z Asyżu, patronką Italii, Paweł VI w 1970 roku doktorem Kościoła, a papież Jan Paweł II w 1999 roku współpatronką Europy. Te dwie postacie świętych dominikańskich miały pouczać wiernych, że pokorne i pełne zawierzenie Maryi i Chrystusowi oraz codzienne odmawianie różańca i chrześcijańskie zaangażowanie w codzienne życie, są drogą do własnego uświęcenia i wyproszenia łaski nawrócenia innych.

Obok niszy środkowej z lewej skrajnej strony znajduje się rzeźba św. Piotra Apostoła z kluczami w prawej dłoni i księgą *Pisma Świętego* w lewej ręce, zaś z prawej skrajnej strony rzeźba św. Pawła Apostoła z mieczem i księgą *Pisma Świętego* w lewej dłoni. Te dwie postacie są najważniejszymi filarami Kościoła Uniwersalnego. Św. Piotrowi Chrystus powierzył swój Kościół, a św. Paweł z prześladowcy pierwszy chrześcijan po swoim nawróceniu stał się jednym z najgorliwszych apostołów Chrystusa, zwanym apostołem pogan. Obydwaj byli wierni Chrystusowi aż po męczeńską śmierć. Są znakiem fundamentów Kościoła, który swój początek bierze od Chrystusa i mimo upływu czasu musi pozostać Mu wierny, choć narażony jest na spory, rozłamy i herezje.

Kościół ten przez wieki stał się częścią dziejów poszczególnych państw i narodów, zarówno Europy jak i świata, dlatego z lewej strony niszy środkowej umieszczona została figura króla węgierskiego Stefana, z księgą w ręku, na którą nałożona jest korona królewska, a z prawej: św. Emeryka, królewicza węgierskiego, z lilią w ręce. Postacie te zostały tu umieszczone z racji długiej przynależności Orawy do państwa

węgierskiego, ale mają one znaczenie bardziej uniwersalne.

Król Stefan (ur. około 969 – zm. 1038) był synem księcia węgierskiego Gejzy i Adelajdy - córki księcia polskiego Mieszka I. Zjednoczył i umocnił państwo węgierskie. Stworzył w nim organizację kościelną i gorliwie szerzył chrześcijaństwo. W nagrodę otrzymał od papieża Sylwestra II koronę królewską jako pierwszy król Węgier i zaszczytny tytuł „króla apostolskiego”. Koronacja nastąpiła 25 grudnia w roku 1000, w uroczystość Bożego Narodzenia. Św. Emeryk był jego jedynym synem i następcą tronu. Zmarł w wieku około 24 lat. Jest patronem młodzieży węgierskiej. Postać króla i jednocześnie ojca pokazuje, że mądre rządzenie państwem i dbanie o rozwój Kościoła gwarantuje trwałość państwu i chroni porządek moralny i społeczny, zaś postać syna, młodzieńca, wskazuje rodzicom i młodzieży, według jakich wartości

mają być wychowywane dzieci i młodzież.

W niszy zwieńczenia ołtarza, ponad niszą z Matką Bożą Różańcową, znajduje się rzeźba św. Łukasza Ewangelisty, głównego patrona parafii, natchnionego autora jednej z czterech Ewangelii i Dziejów Apostolskich.

Jego Ewangelia, w porównaniu z pozostałymi, poświęca najwięcej miejsca Matce Jezusa. Tylko u św. Łukasza przeczytamy o Zwiastowaniu Maryi przez anioła Gabriela, który pozdrowił Ją słowami: „Bądź pozdrowiona, pełna łaski, Pan z Tobą” oraz o Nawiedzeniu św. Elżbiety, która natchniona przez Ducha Świętego zwraca się do Maryi: „Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony jest owoc Twojego łona”. Te słowa anioła Gabriela i św. Elżbiety dały początek modlitwie różańcowej. Można więc powiedzieć, że wymowa postaci umieszczonych w głównym ołtarzu jest głęboko Chrystocentryczna i mariologiczna.

Ważne są również postacie umieszczone w ołtarzach bocznych. Ołtarz boczny z prawej strony zawiera w środkowej niszy figurę bardzo popularnego na Orawie w XVIII w. św. Jana Nepomucena, patrona

Św. Stefan skład hołd Maryi - ołtarz w kościele w Lipnicy Małej

chroniącego przed powodzią i opiekuna podróżnych, przedstawionego w geście zachowania tajemnicy spowiedzi. Ten znakomicie wykształcony święty kapłan pochodził z okolic czeskiej Pragi i żył w drugiej połowie XIV w. Za odmowę ujawnienia tajemnicy spowiedzi małżonki królewskiej został utopiony w Wełtawie. Uważany jest za pierwszego męczennika tajemnicy spowiedzi.

Obok św. Jana Nepomucena, z lewej strony, stoi św. Cyryl w stroju biskupa, który w rękę trzyma tablicę przedstawiającą Sąd Ostateczny. Z prawej strony natomiast jest jego brat św. Metody, z krzyżem i księgą *Pisma Świętego* w dłoni. Żyli w IX wieku i pochodzili z Tesaloniki w Grecji. Obaj uważani są za apostołów Słowian. W roku 1980 św. Jan Paweł II ogłosił ich współpatronami Europy.

Ołtarz boczny z lewej strony poświęcony jest Najświętszemu Sercu Jezusowemu – figura w środkowej niszy. W bocznych niszach są: św. Teresa z Avila (lewa strona) i św. Małgorzata Alacoque (prawa strona).

Św. Teresa od Jezusa, dziewica, urodziła się 1515 r. w szlacheckiej i zamożnej rodzinie w Avila w Hiszpanii. Zmarła w 1582 r. W dwudziestym roku życia wstąpiła do klasztoru karmelitanek. Widząc wielkie rozluźnienie życia zakonnego pragnęła jego odnowy. Poprzez liczne cierpienia fizyczne i duchowe Bóg przygotowywał ją do tego dzieła. Mimo wielu trudności z czasem przeprowadza reformę Karmelu, zakładając nowe domy zakonne, gdzie przywróciła surową regułę zakonną. Jest też autorką wielu dzieł mistycznych. Papież Paweł VI ogłaszając ją 1970 r. doktorem Kościoła, nadał jej tytuł „doktora mistycznego”. Zostawiła bowiem dzieła, które można nazwać w dziedzinie mistyki podstawowymi. Jej dzieła doczekały się przekładów na niemal wszystkie języki świata.

Święta Małgorzata Maria Alacoque, dziewica, żyła we Francji w latach 1647 – 1690. W wieku 24 lat wstąpiła do Sióstr Nawiedzenia (wizytek). Od 21 grudnia 1674 r. przez ponad półtora roku Pan Jezus w wielu objawieniach przedstawiał jej swe Serce, kochające

ludzi i pragnące ich zbawienia. Pan Jezus objawił jej, że chce wprowadzenia nowego nabożeństwa, aby ratować wiele dusz od zguby wiecznej. Chrystus żądał od Małgorzaty, by często przystępowała do Komunii świętej, a przede wszystkim tego, by przyjmowała Go w Komunii Świętej w pierwsze piątki miesiąca. Polecał także, aby w każdą noc z czwartku na pierwszy piątek uczestniczyła w Jego śmiertelnym konaniu w Ogrójcu między godziną 23 a 24. W związku z otrzymanym orędziem i poleceniem, aby ustanowiono święto czczące Jego Najświętsze Serce oraz przystępowano przez 9 miesięcy do pierwszopiątkowej Komunii św. wynagradzającej, Małgorzata doznała wielu przykrości. Wraz ze św. Janem Eudesem jest nazywana „świętą od Serca Jezusowego”. Kult Najświętszego Serca Pana Jezusa został uznany oficjalnie w 1765 r. przez papieża Klemensa XIII.

Poprzez tę skromną zakonnice Pan Jezus skierował też wezwanie do ówczesnego króla Francji, Ludwika XIV. Wraz z całą swoją rodziną miał poświęcić się Najświętszemu Sercu, miał Je czcić publicznie, zbudować świątynię pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego, szerzyć wśród wojska kult obrazu Serca Jezusowego i ozdobić Nim królewskie sztandary. Pan Jezus zapowiedział, że będzie błogosławił królowi i jego państwu we wszystkich sprawach, będzie strzegł jej mieszkańców, a wszystkich wrogów złoży u jej stóp, jeżeli tak król jak i poddani szerzyć będą między innymi narodami nabożeństwo do Najświętszego Serca Pana Jezusa. Król jednak zlekceważył to wezwanie. Wszystko wskazuje na to, że gdyby we Francji od początku poważnie potraktowano objawienia Małgorzaty Alacoque, nie doszłoby do rewolucji francuskiej (w latach 1789–1799), której celem były głównie bratobójcze walki i zniszczenie kościoła katolickiego. W sposób przerażający i okrutny wymordowano wtedy we Francji setki tysięcy przeciwników rewolucji, głównie katolików, w tym bardzo wielu księży.

Obydwie święte niewiasty uczą, kim jest Pan Jezus i jak ogromna jest

Jego miłość do człowieka, a oddanie Chrystusowi, to ciągła troska o zbawienie swoje i innych, to potrzeba szczerego nawrócenia i zadośćuczynienia Bożemu Sercu za grzechy świata.

Postacie z bocznych ołtarzy pogłębiają przesłanie, które płynie z ołtarza głównego. Jest ono na tyle bogate, że mieszkańcy Lipnicy Wielkiej, którzy około sto lat temu stanęli naprzeciwko tych ołtarzy, z pewnością byli pełni podziwu dla wielkości i miłości Boga i Jego świętych.

Warto pamiętać, że były to czasy, gdy Orawa nadal należała do Królestwa Węgier, dlatego w urzędach obowiązywał język węgierski, a w szkole obok węgierskiego słowacki. Równocześnie prowadzone były przez słowackich patriotów intensywne działania w celu budzenia słowackiej świadomości narodowej, zaś ludność na co dzień mówiła gwara orawską, językiem swoich przodków, którą w wielu domach używa się do dziś. Msze Święte sprawowano w języku łacińskim, ale kazania głoszono w języku słowackim, a spowiadało się z całą pewnością po orawsku. Do szkoły dzieci chodziły zwykle krótko, więc większość osób mogła zaledwie umieć się podpisać, dlatego postacie świętych z ołtarzy, wszystkie naturalnej wielkości, uczyły ten prosty wiejski lud, że wraz z całym Kościołem wierzy on w tego samego Boga w Trójcy Świętej, ale wiary tej należy strzec i w pobożności wychowywać swoje dzieci, a rządzący, którzy szanują katolickie wartości i nimi rzeczywiście się kierują, są gwarantem stabilności państwa i praw jego obywateli.

Te same wartości przypominał Piotr Borowy, zwany Apostołem Orawy, budząc ducha katolickiego i polską świadomość narodową na Orawie po pierwszej wojnie światowej. Warto więc zastanowić się, czy w obecnych czasach, gdy jesteśmy bombardowani nadmiarem różnych informacji, święci z ołtarzy lipnickiego kościoła są nadal choć trochę naszymi przewodnikami do świętości, a z pewnością warto przynajmniej zastanowić się nad ich życiem i ich wiernością Chrystusowi.

Anna Kramarz

30-LECIE ŚWIĘCEŃ KAPŁAŃSKICH KS. KANONIKA ANDRZEJA LICHOSYTA

W czerwcu 2019 roku, w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, w odpust parafialny, ks. Andrzej Lichosyt - kanonik, kanclerz Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie obchodził 30 lecie swoich święceń kapłańskich.

Uroczystą Mszę świętą dostojny Jubilat odprawił w kościele parafialnym pw. Świętego Łukasza Ewangelisty w Lipnicy Wielkiej, w rodzinnej

parafii. Wraz z rozpoczęciem dziękczynnej Mszy świętej słowa serdecznych, życzeń skierowały do Jubilata delegacje dzieci, młodzieży oraz starsi parafianie. Do zgromadzonych na Mszy świętej wiernych czcigodny Jubilat wygłosił okolicznościową, piękną homilię. Na zakończenie nabożeństwa Jubilat wyraził wdzięczność Panu Bogu Najwyższemu, dziękując za dar kapłaństwa.

Ks. Andrzej Lichosyt przyjął święcenia kapłańskie 21 maja 1989 r. w Katedrze na Wawelu z rąk ks. Kardynała Franciszka Macharskiego w gronie 62 kolegów stanowiących zasadniczo rocznik seminaryjny św. Franciszka Salezego. Prymicje w Lipnicy Wielkiej odprawił tydzień później, 28 maja.

Bezpośrednio po święceniach kapłańskich metropolita krakowski skierował Jubilata do pracy w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Byczynie. Ks. Andrzej pracował tam przez sześć lat. Tam też zastała go reorganizacja diecezji kościoła katolickiego w Polsce (1992) po której pracując w tej samej parafii stał się kapłanem diecezji sosnowieckiej.

Z Byczyny został przeniesiony do centralnej parafii w Jaworznie, do parafii śś. Wojciecha i Katarzyny. Tam pracował do tej pory najdłużej (przez 9 lat). Wreszcie, przez ostatnie dwa lata w diecezji sosnowieckiej pracował w parafii MB Anielskiej w Dąbrowie Górniczej. W 2006 r. inkardynowany ponownie do diecezji krakowskiej rozpoczął pracę w Ośrodku Wypoczynkowo-Rekolekcyjnym w Zakrzowie. Był vice-dyrektorem krakowskiej Caritas.

W 2013 r. ks. kardynał Stanisław Dziwisz powołał go na stanowisko kanclerza Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Ks. Kanclerz pełni także funkcję dyrektora Domu Księży w Krakowie przy ul. św. Marka 10 i administratora kościoła rektoralnego św. Marka Ewangelisty.

Na obrazku prymicyjnym ks. Andrzej napisał: *I nie dozwól mi nigdy odłączyć się od Ciebie*, które to słowa towarzyszą jubilatowi przez wszystkie lata kapłaństwa.

Będziemy pamiętać o Tobie w modlitwie. Bóg zapłać księżu Andrzejowi za całą Twoją posługę, za Twoje święte kapłaństwo.

źródło: parafia św. Łukasza Ewangelisty w Lipnicy Wielkiej
foto: Broniek Kowalczyk

OSTATNIE ZDJĘCIE EMILA MIKI

W Archiwum Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau zachowało się ostatnie zdjęcie Emila Miki, jednego z czołowych działaczy niepodległościowych i społecznych na Orawie. Gdy ginął w Auschwitz jako numer 17216, jego żonę Józefę Niemcy nadal torturowali w zakopiańskim Palace i na Montelupich w Krakowie.

Przed wojną Mikowie pracowali nad poprawieniem bytu mieszkańców Orawy. Byli animatorami życia społecznego w Lipnicy Wielkiej, czyniąc z niej jeden z najważniejszych ośrodków kulturalnych

zasilał prądem pobliską szkołę. Należał do Polskiego Związku Krótkofalowców. Józefa popularyzowała nowinki z zakresu prowadzenia domów, była katechetką, udzielała pomocy medycznej.

Emil Miki na fotografii z ok. 1937 r.

Jeszcze przed ślubem w 1922 r., zasłużyli się jako działacze niepodległościowi. Ona, wzorując się na swoich starszych braciach stała się jedną z najbardziej zaangażowanych osób na rzecz zjednoczenia części Orawy z odrodzoną Polską. On, inaczej niż jego najbliżsi, po upadku monarchii austro-węgierskiej postanowił dalsze

cele i usadzano przed fotografem.

Każdemu z więźniów do obozowej dokumentacji wykonywano trzy zdjęcia sygnalityczne: w nakryciu głowy, pod kątem, a potem z profilu. Już samo ustawienie człowieka przed obiektywem w pozycjach zarezerwowanych w normalnych warunkach dla przestępców było jednym z wielu elementów poniżenia. Z fotografii odczytać można kolejne upokorzenia: więzienny pasiak, oznakowanie numerem i trójkątem więźnia politycznego. W końcu czapka... Należało ją błyskawicznie nakładać i ściągać na komendę, zdejmować przechodząc obok Niemca, a jej zgubienie mogło skutkować brutalnym pobiciem.

Zdjęcie zostało wykonane przez Wilhelma Brasse, więźnia pochodzenia niemieckiego z polskiej patriotycznej rodziny, który przebywał w Auschwitz za odmowę podpisania Volkslisty. W styczniu 1945 r. wspólnie z Bronisławem Jureczkiem przyczynił się do ocalenia części dokumentacji fotograficznej, którą Niemcy chcieli zniszczyć przed wkroczeniem Sowiec. Wśród blisko 40 tys. zdjęć, przetrwała m.in. pamiętka męczeństwa Emila Miki.

Wychudzona i przedwcześnie postarzała twarz oraz dojmujące spojrzenie kryją tajemnicę doświadczeń więźnia. Nie widać już za to śladów dotkliwego pobicia, którego Miki doznał przy pierwszym kontakcie z Gestapo. Jak po latach wspominał „portrecista” z Auschwitz, wedle zalecenia Niem-

Emil Miki na fotografii z obozowej dokumentacji. Ze zbiorów Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu

regionu. Założyli orkiestrę dętą, chór, kółko teatralne, jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej w Lipnicy Wielkiej i koło Towarzystwa Szkół Ludowych. Ich wspólną pasją był folklor. Ona pisała sztuki teatralne, on spisywał stare pieśni i melodie. Zorganizował też pierwszy orawski zespół regionalny pn. „Orawiaci”, z którym występował w całym kraju i nagrywał audycje radiowe.

Emil organizował kursy dla niepiśmiennych dorosłych, zaszczepiał zasady nowoczesnego sadownictwa i pszczelarstwa. Pasjonował się techniką – własnoręcznie zbudował odbiorniki radiowe kryształowe i lampowe. Z przydomowej elektrowni wodnej

swoje życie związać z Polską i pracować dla niej w okresie plebiscytowym.

MĘCZEŃSTWO MIKÓW

Jako działacze Tajnej Organizacji Wojskowej i żołnierze Związku Walki Zbrojnej Mikowie wpadli w ręce Niemców w nocy z 3 na 4 maja 1941 r., kiedy częściowo zostały rozpracowane struktury konspiracji walczącej z niemieckim okupantem.

Po miesiącu spędzonym w gestapowskiej katowni Emila wysłano do Auschwitz. Tu 9 czerwca 1941 r. zgodnie z procedurami hitlerowskiego bezprawia, przebrano go w obozowy pasiak, nadano numer, ogolono włosy na całym

Wilhelm Brasse

ców unikał fotografowania twarzy noszących ślady poturbowania. Taki nieszczęśliwie stawiany był przed obiektywem w innym terminie.

Zgodnie z zasadami panującymi w „fabryce śmierci” więźniów – o ile nie był Żydem lub księdzem – miał prawo

żyć trzy miesiące. Orawianin zmarł po czterech, 7 listopada 1941 r.

„MYŚL O BIEDNYM E.”

W tym samym czasie Józefa Mikowa pozostawała w rękach Gestapo, bez wieści o mężu, którego ostatni raz widziała w momencie aresztowania. Obok osobistych udręk martwiła się o los wątłego fizycznie Emila, którego przez lata otaczała opieką. W listach przekazywanych potajemnie do braci Ferdynanda i Eugeniusza prosiła o wiadomości na jego temat:

Błagam Was, dajcie mi znać, kiedy pisał ostatni raz E. Jak on tam zimę przetrwa?! (...) *E. nie piszcie o chorobie mojej, ma dość swojego!* (...) *Nie mogę zrozumieć dlaczego nie dajecie mi znaku o E. Tak się martwię o Niego, co z Nim, czy on żyje?* (...) *Kiedy ostatni raz pisał mój biedny E.? Powiedzcie datę.* (...) *Myśl o biednym E. strasznie mię trapi. Co z nim? Napiszcie na jajku datę, kiedy ostatnia wiadomość była od Niego?*

Gdy w sierpniu 1942 r. Józefa trafiła do szpitala na ul. Kopernika, dzięki przychylności większości pilnujących jej granatowych policjantów rodzeństwo mogło się zobaczyć.

Co ja przeżyłem 18 września 1942 w jej celce więziennej szpitalnej – notował ks. Ferdynand Machay, wspominając moment, w którym kolejny raz pojawiło się pytanie o Emila. Choć konsekwentnie niczego nie chciał powiedzieć ze względu na zły stan więzionej siostry, tym razem prawdę zdradziły emocje.

I stało się nieszczęście: pytanie siostry było tak rzewne, takie jakieś nigdy nie słyszane, że zamiast odpowiedzi – rozplakałem się i głośno szlochałem. Było to tak samorzutne, że nie było już potrzeba żadnych słów. Moje łzy przemówiły wyraźniej niż jakakolwiek wyszukana mowa.

– A więc mój Emil już nie żyje ..., rzekła słabiuchnym głosem i opadła z sił na łóżku. Spazmatyczne okrzyki bólu, bliskie czkawce umierających – otrzeźwiły mię błyskawicznie. (...)

Gdy za trzy dni stanąłem przy łóżku Józki, przywitała mię uśmiechem wymuszonym.

– *Ferdo! Bez Emila nie mam tu co robić*, rzekła cicho i z trudem znacznym.

Niespełna miesiąc później, 14 października 1942 r. Mikowa została uśmiercona przez Niemców zastrzykiem z fenolu. Tym samym spełniły się słowa komendanta Gestapo, który na usilne prośby ks. Machaya o jej zwolnienie stwierdził stanowczo: *Ta kobieta nigdy nie wyjdzie.*

NIE TYLKO MIKOWIE

Ofiarami niemieckich „fabryk śmierci” byli także inni mieszkańcy polskiej części Orawy, znajdującej się w czasie wojny pod okupacją słowacką.

Pierwszym, który trafił na tę drogę był proboszcz w Podwilku i dziekan Orawy, ks. Jan Góralik. Aresztowany przez Niemców 2 września 1939 r. więziony w obozach jenieckich, a następnie w obozach koncentracyjnych Buchenwald i Dachau, gdzie zginął 26 października 1942 r. W więziennej tułaczce towarzyszył mu wikary ks. Henryk Hübner, który dzięki staraniom rodziny został zwolniony z Buchenwaldu 10 marca 1942 r.

W obozach Auschwitz, Sobibor i Majdanek ginęli także Żydzi z orawskich miejscowości, którzy przez państwo słowackie administracyjnie zostali wydani Niemcom na śmierć. Ich masowe deportacje odbyły się wiosną 1942 r.

Jesienią 1942 r. za działalność konspiracyjną, prowadzenie tajnego nauczania Gestapo aresztowało Martę Jabłońską, żonę Piusa Jabłońskiego. Po kilkumiesięcznym, okrutnym śledztwie w zakopiańskich i tarnowskich więzieniach, 29 stycznia 1943 r. trafiła do Auschwitz-Birkenau, gdzie po dwóch latach doczekała uwolnienia.

Łukasz Wiater

Przytoczone cytaty zaczerpnięte zostały z opracowania źródłowego w książce Barbary Zgamy „Józefa Machay-Mikowa. Orawska Męczennica” (Kraków, 2012).

100 URODZINY PANI MARII

Dnia 11 września 2019 r. Pani Maria Styruła ukończyła 100 lat. Sto lat to piękny wiek, który osiągnęli nieliczni. Z tej okazji gratulacje i życzenia zdrowia, pomyślności oraz nieustającej po-

gody ducha Dostojnej Jubilatce przekazali podczas odwiedzin w domu rodzinnym Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt, Z-ca Wójta Jakub Dyrzc, Kierownik USC Bożena Solawa. List gratulacyjny i życzenia od Prezes ZUS przekazała przedstawicielka inspektoratu ZUS w Nowym Targu Pani Urszula Słowik. Wójt Gminy przekazał również list gratulacyjny Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego oraz Wojewody Małopolskiego Piotra Ćwika. Delegacji towarzyszyła kapela orawska.

Setna rocznica urodzin była okazją do wspomnień najważniejszych wydarzeń w życiu Jubilatki. Pani Maria Styruła urodziła się 11 września 1919 r. w Orawce. Wychowywała się w 8-osobowej rodzinie. Miała pięcioro rodzeństwa: 1 siostrę i 4 braci. W wieku 22 lat założyła rodzinę i wraz z mężem przeprowadziła się do Lipnicy Wielkiej, gdzie mieszka do dzisiaj. Wychowała 3 dzieci: 2 córki i syna. Doczekała się 10 wnucząt, 20 prawnucząt i 9 praprawnucząt. Pani Maria dożyła pięknych lat, mimo swojego wieku cieszy się dobrym stanem zdrowia, ma dobrą pamięć i jest w pełni samodzielna.

Urodziny Pani Marii to nie tylko jej własne święto, jest to również ważne wydarzenie w historii gminy. Tak dostojna Jubilatka jest skarbnicą doświadczeń, z której mogą czerpać nie tylko najbliżsi członkowie rodziny, ale też wielu młodych ludzi.

Bożena Solawa Kierownik USC
w Lipnicy Wielkiej
foto: Broniek Kowalczyk

WALCZYŁ ZA POLSKĘ

Ignacy Tworzyk, nasz lipniczański bohater, żołnierz 3 Dywizji Strzelców Karpackich, walczył pod Tobrukiem, brał udział w bitwach o Monte Cassino, Loretto i Ankonę. Oddał życie za ojczyznę. Zmarł 6 czerwca 1944 r. Spoczywa na cmentarzu wojennym w Loretto.

*Ignacy Tworzyk,
zdjęcie z przestrzelonego kula portfela*

Ignacy Tworzyk urodził się 19 września 1919 r. w Lipnicy Wielkiej - Przywarówka. Syn Józefa i Marii. Był najstarszym dzieckiem w rodzinie Tworzyków. Gdy wybuchła II wojna światowa, służył u Żyda w Czarnym Dunajcu. Skoro świt 1 września wysłano go do Nowego Targu. Wyjechał furmanką. Wojna zastała go w drodze. Żołnierze zabrali mu konie. On nie wrócił ani do Czarnego Dunajca, ani do domu. W wojennej zawierusze uciekał przed Niemcami na wschód. Po agresji Sowietów na Polskę 17 września, przekroczył granicę z Rumunią. Do 1940 r. przebywał w obozie dla internowanych na Węgrzech.

Gdy na Bliskim Wschodzie rozpoczęto formowanie Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, przedostał

się do Syrii. Młody Lipniczanin 3 czerwca 1940 r. wstąpił w szeregi Armii Polskiej. Walczył w 3 Dywizji Strzelców Karpackich. Od tej pory jego losy wpisane były w historię polskiego żołnierza na Bliskim Wschodzie. Najpierw walczył w Samodzielnej Brygadzie Strzelców Karpackich, później byli „Karpaczczy”, czyli 3 Dywizja

Strzelców Karpackich. Walczył w kampanii libijskiej, w obronie Tobruku, w batalii o Ghazal, w kampanii włoskiej pod Monte Cassino, w bitwie o Loretto i Ankonę. Z pewnością był odważnym i walecznym żołnierzem. Odznaczony Gwiazdą Afryki, Srebrnym Krzyżem Króla Jerzego, Gwiazdą Italii, Medalem Wojny 1939-45, Medalem Pamiątkowym Monte Cassino i dwa razy Krzyżem Walecznych.

Zginął w okolicach miasta w Senegalii, śmiertelnie ranny w czasie patrolu. Umarł w szpitalu. Niewiele zabrakło do końca wojny. Armia Andersa będzie jeszcze walczyć o Bolonię. A potem już gorzki pokój i niezgoda na komunistyczną Polskę i dla większości emigracja.

Tak o nim napisał jego dowódca major Różański: *Zdyscyplinowany, koleżeński, wesoły, lubił młode towarzystwo i wesołe, w którym był lubiany. Odznaczony dwukrotnie Krzyżem Walecznych. Najbardziej wyróżnił się w akcji na Loretto likwidując stanowisko doborowej dywizji niemieckiej „Spandau” i biorąc dwóch jeńców.*

*Robert Kowalczyk
Fotografie udostępniono dzięki
uprzejmości Pana Milana Tworzyka*

PANI IRENA ŻUREK W „TYGODNIKU PODHALAŃSKIM”

Niedawno pisaliśmy o artykule w „Tygodniku Podhalańskim” w znanym cyklu „Twardy jak skała. Portrety polskich górali” nr 53 Fotografa Bartłomieja Jureckiego poświęconym Panu Ludwikowi Młynarczykowi.

Z przyjemnością informujemy, iż następną osobą (tym razem kobietą) opisaną przez Tygodnik Podhalański w cyklu „Silna jak halny. Portrety polskich góraków” nr 47 Bartłomieja Jureckiego jest Lipniczanka, **Pani Irena Żurek**. Zachęcamy do przeczytania ciekawego życiorysu tej wspaniałej kobiety.

„Silna jak halny. Portrety polskich góraków” nr 47

Jedenaste: nie narzekać

Irena jest tylko trzy lata młodsza od Niepodległej. Ale urodziny obchodzą w tym samym dniu - 11 listopada. Dziś to ludziom dobrze się żyje, pieniądze godnie zarabiają, jeżdżą samochodami, domy piękne stawiają, a mimo wszystko zewsząd słyszy się tylko narzekanie. Pani Irena dobiega lat 98, ale jakoś podczas swojego długiego życia narzekać się nie nauczyła. A przecież byłoby na co utyskiwać. Gdyby tak zgłębić Ireny żywobycie, rychło by się okazało, że jej nieszczęściami można by obdzielić co najmniej pięć innych życiorysów. A na podstawie dramatycznych zwrotów akcji - napisać scenariusz niejednego sensacyjnego filmu albo i melodramatu. Dziw, że aż tyle można przeżyć, nie ruszając się poza jedną orawską dziedzinę. Bo najdalsze życiowe wędrówki, jakie podejmowała w młodości Irena, zawiodły ją do Liptowskiego Mikulasza. Poszła tam pieszo odwiedzić siostrę.

Irena przyszła na świat dokładnie 11 listopada 1921 roku w przysiółku Lipnicy Wielkiej - Murowanicy. Jej dom stał blisko brzegu Orawskiego Morza. Tak szumnie nazywano niegdyś sztuczne jezioro powstałe tuż za słowacką granicą. Jeszcze Irena dobrze nie odrosła od ziemi, gdy została na świecie bez ukochanej mamy. Ojciec starał się zająć

ośmiorgiem dzieci najlepiej, jak tylko potrafił, ale życie go nie głaskało. Jako kilkulatka Irena poszła na służbę. Ledwie mogła w rękach utrzymać grabie, a już musiała zarabiać na kromkę chleba, pomagając krewnym przy sianokosach lub obierając ziemniaki.

Gdy nadeszła wojna, na Orawę wkroczyły wojska niemieckie. Irena do dziś pamięta, jak mieszkańcy witali niemieckie czołgi kwiatami. Miejscowości polsko - słowackiego pogranicza były podzielone. Ci, co czuli się Słowakami - sprzyjali Niemcom. Irena do nich nie należała - nigdy nie miała wątpliwości, że Polska to jej ojczyzna. W czasie okupacji Niemcy mieszkańców Orawy gnębili nieco mniej niż górali z Podhala. Za to gdy już się wojna kończyła, przez Lipnicę przetoczył się front. Przez wiele dni kule świsnęły, ludzie chowali się po piwnicach. W podziemiach domu rodzinnego Ireny schroniło się ze czterdzieści osób. Przez kilka dni - bez jedzenia, picia i widoku słońca - modlili się do Matki Boskiej o ocalenie.

Gdy tylko świst kul i odgłosy rozrywających się pocisków artyleryjskich nieco osłabły - gospodarz, najodważniejszy i najbardziej śmiały, postanowił wyrzucić z ukrycia i sprawdzić, czy na zewnątrz jest już bezpiecznie. Gdy tylko wychylił głowę - dosięgła go kula. Zdołał jeszcze wczłapać się do piwnicy, zanim umarł. Irena i siedmioro jej rodzeństwa pozostali na świecie zupełnie sami. O chrześcijańskim pochówku rodziciela nie mogło być mowy. Pod osłoną nocy ciało zostało tylko wyniesione z piwnicy do ogrodu. Trzy kolejne dni trwał ostrzał.

Dopiero ruscy żołdacy, co wkroczyli do wsi - dali sygnał do opuszczenia piwnicy. Bezpiecznie nie przebiegła ewakuacja, bo kule nadal świsnęły. Wioska prawie zniknęła z powierzchni ziemi. Piwnice sąsiedniego domu stały się mogiłą dla 50 osób. Ludzie zbierali ciała zabitych i pospiesznie chowali. Ciało ojca Ireny nadal leżało w ogrodzie,

ale było zupełnie nagie. Ruscy żołdacy doszli do wniosku, że ubrania bardziej przydadzą się żywym... Grabarze też działali w pośpiechu. W imię oszalałej pogrzebowej ekonomiki do trumny razem z tatą Ireny zostało złożone ciało zabitego dziecka. - W kolanach go tacie położyli - uściśla Irena, nie tracąc pogody ducha. Rosjanie wysłali uciekinierów do sąsiednich miejscowości położonych bliżej Polski a przede wszystkim - bezpieczniejszych. Irena i jej rodzeństwo zawędrowali aż do Podwilka. - Głód był straszny. Zebraliśmy o kromkę chleba - wspomina starsza pani, a wspomnienie tych mrocznych chwil wcale nie spędza uśmiechu z jej twarzy.

Trzy tygodnie trwało, zanim się front przewalił przez Orawę i można było wrócić do domu. Choć dom, to w tym wypadku pojęcie bardzo relatywne. Z domu nic a nic nie zostało. Budynki spłonęły do fundamentów. Sieroty pozostały bez dachu nad głową. - Najstarsza siostra Marysia była już wydana. Ona nam dała schronienie - wspomina Irena i opowiada, jak jej siostry trochę tak w pośpiechu układały sobie dorosłe życie. Jedna poszła za wojskowego - Ukraińca. Wyjechali na Ziemię Odzyskaną, do Legnicy. Druga siostra dołączyła do niej niedługo później. Trzy siostry znalazły szczęście na Słowacji, osiedliły się tam na znacjonalizowanych „majątkach”.

Irena została na ojcowiznie. Do 33. roku życia pozostawała panną na wydaniu. Dlaczego tak długo? Powód był prozaiczny. Wojna nie była czasem na amory, a tuż po niej w Lipnicy nie było chłopaków. Wielu wyjechało, wielu poginęło. W wiosce pozostały same baby i żonaci. Był też Erwin Żurek, wdowiec i kaleka. Irena знаła go jeszcze sprzed wojny. Zawsze jej się podobał ten szykowny kawaler. Jednak jego serce skradła inna dziewczyna - była naprawdę piękna, pracowała na plebanii. Erwin zakochał się z wzajemnością, lecz wbrew logice. Jego wybranka była bardzo chora na suchoty. Jej dni były właściwie policzone, ale Erwin na to nie zważał. Poprosił o rękę i został przyjęty. Wkrótce odbył się ślub, a niedługo potem pogrzeb pięknej wybranki. Para nie dochowała się dzieci. Pożycie trwało niespełna rok. Erwin znów został sam. Zaraz po wojnie najął się do oczyszczania pól i lasów z niewybuchów. Właśnie podczas tej pracy doszło do kolejnego nieszczęścia. Erwin nie zachował ostrożności. Niefrasobliwie kopnął leżący na ziemi podłużny kształt, który okazał się granatem. Eksplozja nie zabiła, ale Erwin stracił nogę. Resztę życia miał spędzić jako kaleka. Irenie ta Erwinowa ułomność nie przeszkadzała. Sprawy wzięli w swe ręce przyjaciele. Zaczęło się „namawianie”. W efekcie Irena posłała do Erwina swoją chustkę, co było znakiem, że się jej kawaler podoba. Erwin prezent przyjął, co oznaczało formalny początek narzeczeństwa. Zamążpójścia Irena nigdy nie żałowała. Erwin był bardzo robotny mimo swojego kalectwa. A poza tym - miał też niemały majątek. Gazdówka liczyła 6 hektarów pola i tyleż samo lasu. Poza tym teść Ireny jeszcze przed wojną wyemigrował do Ameryki. Początkowo chciał nawet ściągnąć do siebie syna Erwina, ale później doszedł do wniosku, że kaleki chłopak sobie w Ameryce nie poradzi. Erwin przez całe lata mógł liczyć na materialną pomoc ojca. Za dolary zza Wielkiej Wody Erwin i Irena dokupili pola, ale też - paradoksalnie - zielone banknoty omal nie doprowadziły ich do upadku.

Erwin sprzedał sto dolarów konikowi ze Słowacji. Waluciarza złapali pogranicznicy. Podczas przesłuchania powiedział, że wszystkie dewizy, które akurat miał przy sobie, kupił od Erwina. Milicja przeprowadziła wielką rewizję. Mundurowi zajrzeli w każdy kąt i... nic nie znaleźli. Mimo to nałożyli na Erwina ogromną karę finansową. Małżonkowie spłacali ją chyba z dziesięć lat.

Erwin i Irena żyli pobożnie i ciężko pracowali. Urodziło im się sześcioro dzieci. Najstarsze - synek - zmarło wkrótce po narodzeniu. - Na miejscu nie było lekarzy. Wozem wieźliśmy go do Czarnego Dunajca, ale po drodze odszedł - wspomina z westchnieniem pani Irena. Erwin był bardzo dobrym mężem i tatą. Ciężko pracował, podpierając się wystruganą własnoręcznie protezą. Jeździł z nią nawet na motorze. Przy okazji był bardzo obrotny, świetnie radził sobie w urzędach, potrafił się o talon na zakup ciągnika wystarać. Zmarł w 1995 roku w wieku 75 lat.

Irena musiała żyć dalej bez Erwina, ale na samotność się nie uskarża. Zamieszkała u córki Grażynki. Teraz już nie pracuje, więc ma sporo czasu dla wnuków, na modlitwę i na lekturę. Starsza pani ma wciąż wzrok sokoli. Radzi sobie świetnie bez okularów, dlatego książki pochłania jedna za drugą. Kiedyś na to nie było czasu. Tylko robota, od najmłodszych lat robota...

tekst: © Marek Kalinowski

foto: © Bartłomiej Jurecki www.jurecki.com
artykuł pochodzi z „Tygodnika Podhalańskiego”

WYNIKI WYBORU INICJATYW LOKALNYCH, ZGŁASZANYCH W RAMACH PROGRAMU DOM KULTURY+ INICJATYWY LOKALNE 2019, REALIZOWANEGO PRZEZ GMINNE CENTRUM KULTURY W LIPNICY WIELKIEJ

W dniu 25 lipca 2019 roku, o godzinie 15:00, Gminne Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej zakończyło nabór przyjmowania pomysłów/inicjatyw w ramach Programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2019.

W dniu 26 lipca 2019 r. w Urzędzie Gminy Lipnica Wielka o godz. 10:00 odbyło się spotkanie, w sprawie wyboru inicjatyw lokalnych, które będą realizowane na terenie Gminy Lipnica Wielka. W spotkaniu wzięli udział członkowie Komisji Konkursowej powołanej przez Dyrektora Gminnego Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej.

W skład Komisji Konkursowej weszli:

- Małgorzata Wójcik - opiekun ze strony NCK,
- Jakub Dyrzc – Zastępca Wójta Gminy Lipnica Wielka,
- Renata Martyniak – specjalista ds. projektów, osoba odpowiedzialna za opracowanie diagnozy potrzeb,
- Katarzyna Pacholska – Solawa – specjalista ds. projektów, osoba odpowiedzialna za opracowanie diagnozy potrzeb,
- Janina Karkoszka – Przewodnicząca Komisji Kultury przy Radzie Gminy Lipnica Wielka
- Karolina Kowalczyk – dyrektor Gminnego Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej

W wyniku konkursu wpłynęło 7 inicjatyw tj.:

1. „Tworzymy pamiątkę”
2. „Przy lipnickim stole”
3. „Ludzie i kultura w Lipnicy Wielkiej”
4. „Popisy kulturowe”
5. „Śladami Józefiny i Emila Mików”
6. „Lipnickie dróżki, drogi i chodniki...”
7. „Orawskie trombity”

www.lipnicawielka.pl

OBWIESZCZENIE

Wójta Gminy Lipnica Wielka z dnia 12 września 2019 roku

Na podstawie art. 16 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504) Wójt Gminy Lipnica Wielka podaje do wiadomości wyborców informację o numerach oraz granicach obwodów głosowania, wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych oraz możliwości głosowania korespondencyjnego i przez pełnomocnika w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.:

Nr obwodu głosowania	Granice obwodu głosowania	Siedziba obwodowej komisji wyborczej
1	Sołectwo Kiczory	Szkoła Podstawowa, Kiczory 60, 34-483 Lipnica Wielka
2	Sołectwo Lipnica Wielka – Murowanica od nr 1 do nr 333	Szkoła Podstawowa Nr 1, Lipnica Wielka 205, 34-483 Lipnica Wielka Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
3	Sołectwo Lipnica Wielka – Centrum od nr 334 do nr 729	Dom Ludowy, Lipnica Wielka 521, 34-483 Lipnica Wielka Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
4	Sołectwo Lipnica Wielka – Skoczky od nr 730 do nr 956	Szkoła Podstawowa Nr 3, Lipnica Wielka 825, 34-483 Lipnica Wielka
5	Sołectwo Lipnica Wielka – Przywarówka od nr 957 do końca	Szkoła Podstawowa Nr 4, Lipnica Wielka 1043, 34-483 Lipnica Wielka Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych

Głosować korespondencyjnie mogą wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 2) całkowitej niezdolności do pracy;
- 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 4) zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien zostać zgłoszony do Komisarza Wyborczego w Nowym Sączu II najpóźniej do dnia 30 września 2019 r.

Głosować przez pełnomocnika mogą wyborcy którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat lub posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 2) całkowitej niezdolności do pracy;
- 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 4) zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa powinien zostać złożony do Wójta Gminy Lipnica Wielka najpóźniej do dnia 4 października 2019 r.

Głosowanie w lokalach wyborczych odbywać się będzie w dniu 13 października 2019 r. od godz. 7⁰⁰ do godz. 21⁰⁰.

Wójt Gminy Lipnica Wielka
/-/ Mateusz LICHOSYT

PETYCJA

Mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka mogą upoważnić Wójta Gminy Lipnica Wielka do skierowania Petycji do Komisji do Spraw Petycji przy Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej, z żądaniem podjęcia działań prawnych w celu zakończenia procesu scaleniowego we wsi Lipnica Wielka.

Poparcia Petycji pełnoletni mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka mogą dokonać poprzez złożenie podpisu na liściach dostępnych u Radnych, u Sołtysów oraz w Urzędzie Gminy na stanowisku „Dziennik Podawczy”. Pełna treść Petycji dostępna jest poniżej, a także na stronie internetowej Gminy Lipnica Wielka www.lipnicawielka.pl

Wójt Gminy Lipnica Wielka
/-/ Mateusz LICHOSYT

Lipnica Wielka, 22.09.2019 roku

Oznaczenie podmiotu wnoszącego petycję:

Mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka

/zgodnie z załączonym wykazem/

- reprezentowani przez:

Wójt Gminy Lipnica Wielka

Mateusza Lichosyt

Urząd Gminy Lipnica Wielka

34-483 Lipnica Wielka Nr 518

Oznaczenie adresata petycji:

SEJM Rzeczypospolitej Polskiej

Komisja do Spraw Petycji

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

**PETYCJA Mieszkańców Gminy Lipnica Wielka,
której przedmiotem jest żądanie podjęcia przez Komisję do Spraw Petycji działań prawnych mających
na celu zakończenie prac związanych ze scaleniem we wsi Lipnica Wielka
- reprezentowanych przez Wójta Gminy Lipnica Wielka**

My, mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka, składając niniejszą petycję prosimy o podjęcie działań prawnych mających na celu zakończenie prac związanych ze scaleniem gruntów we wsi Lipnica Wielka.

Mając na uwadze niezwykle skomplikowaną sytuację mieszkańców Gminy Lipnica Wielka związaną z trwającym od 1987 roku postępowaniem scaleniowym, widzimy pilną potrzebę uchwalenia ustawy szczególnej, która pozwoli na uporządkowanie struktury nieruchomości bez ingerowania w utrwalone przez lata faktyczne i prawne stosunki sąsiedzkie.

Przypominamy, iż wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2011 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie (WSA) uchylił decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Nowym Sączu (SKO) oraz poprzedzającą ją decyzję Wójta Gminy Nowy Targ z dnia 14 września 2006 roku w przedmiocie zatwierdzenia projektu scalenia gruntów wsi Lipnica Wielka oraz określił, że zaskarżona decyzja nie może być wykonywana, wskazując jednocześnie, iż całe postępowanie scaleniowe przeprowadzone było wadliwie, począwszy od wszczynającego je wniosku budzącego poważne wątpliwości co do jego skuteczności. Orzeczenie to jest prawomocne (wyrok NSA z dnia 18.10.2013r. sygn. II OSK 698/13).

Prawomocny wyrok WSA w Krakowie skutkował wyeliminowaniem z obrotu prawnego decyzji zatwierdzającej

scalenie gruntów. To oznacza, że odpadła podstawa prawna wprowadzenia zmian w ewidencji gruntów i budynków, jak również podstawa prawna ujawnienia zmian w księgach wieczystych. W tej sytuacji stan prawny nieruchomości objętych scaleniem, który ujawniony został w księgach wieczystych, jest niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym. Jednakże nie ma możliwości przywrócenia stanu prawnego przed scaleniem, ponieważ księgi wieczyste dla nieruchomości wg oznaczenia przed scaleniem zostały zamknięte. Równocześnie, zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece, istnieje domniemanie zgodności stanu prawnego ujawnionego w księgach wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości. Uchylenie decyzji scaleniowej winno skutkować przywróceniem operatu ewidencji gruntów i budynków do stanu przed scaleniem, jednakże nie jest to możliwe z uwagi na obrót prawny nieruchomościami, jak również z uwagi na objęcie w posiadanie nowo wydzielonych nieruchomości przez uczestników scalenia.

Obecny stan prawny i ewidencyjny uniemożliwia mieszkańcom Gminy Lipnica Wielka wykonywanie konstytucyjnego prawa własności. Utrudniony jest obrót nieruchomościami, przekazywanie gospodarstw rolnych w zamian za rentę lub emeryturę, uzyskanie pozwolenia na budowę, a w niektórych przypadkach nawet uzyskanie kredytu. Brak scalenia gruntów bardzo negatywnie wpływa także na możliwość rozwoju gospodarstw rolnych, w tym dzierżawy gruntów rolnych i mechanizacji prac.

Trudno nie wspomnieć o utraconych możliwościach dla Gminy Lipnica Wielka, która w takim stanie prawnym nie ma możliwości inwestowania, czy zachęcania inwestorów do takich inwestycji. To wszystko trwa już ponad 30 lat. Straty ekonomiczne i społeczne są ogromne!

Pragniemy zwrócić uwagę także na bardzo negatywny wymiar społeczny sytuacji prawnej, w jakiej znalazła się Gmina Lipnica Wielka. Młodzi ludzie bardzo często opuszczają Lipnicę Wielką i osiedlają się na stałe w innych miejscowościach, gdzie bez przeszkód mogą inwestować w budowę domu dla własnej rodziny czy w mikroprzedsiębiorczość.

Według posiadanych opinii przez władze samorządowe Gminy Lipnica Wielka, brak jest możliwości skutecznego przeprowadzenia scalenia w trybie postępowania administracyjnego. W związku z powyższym zakończenie przedmiotowej sprawy w drodze ustawy szczególnej wydaje się jedyną alternatywą, która z powodzeniem uporządkuje strukturę nieruchomości na obszarze objętym scaleniem.

Dlatego prosimy o niezwłoczne podjęcie wszelkich niezbędnych działań mających na celu wszczęcie procesu ustawodawczego. Wskazany sposób załatwienia niniejszej petycji będzie wniesienie przez Komisję do Spraw Petycji projektu ustawy w tym zakresie.

Szanowni Państwo! Mieszkańcy Lipnicy Wielkiej zwracają się do WAS jako reprezentantów najwyższych władz Rzeczypospolitej Polskiej z gorącym apelem o realną pomoc w rozwiązaniu tego problemu oraz podjęcie kroków, które umożliwią normalne funkcjonowanie w ramach demokratycznego państwa prawa.

Pomoc Państwa i skuteczne zakończenie tego procesu będzie miało zasadniczy wpływ na społeczność lokalną. Uregulowanie stanu prawnego nieruchomości objętych scaleniem wyeliminuje stan istniejącej niepewności prawnej. Będzie to miało zasadnicze przełożenie na nastroje społeczne powodując ich uspokojenie, a także na realny rozwój wsi Lipnica Wielka.

Niniejszym upoważniamy Wójta Gminy Lipnica Wielka Pana Mateusza Lichosyt do złożenia niniejszej petycji w naszym imieniu oraz zobowiązujemy ww. jako podmiot wnoszący petycję do podania do wiadomości publicznej dla Mieszkańców wsi Lipnica Wielka informacji o sposobie jej załatwienia wraz z uzasadnieniem.

Mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka,
(według załączonego wykazu)

W imieniu i na rzecz Mieszkańców Gminy Lipnica Wielka:

.....
/osoba reprezentująca podmiot wnoszący petycję/

W załączeniu:

- wykaz osób wnoszących petycję zawierający:

- imię i nazwisko
- adres zamieszkania
- podpis

UCHWAŁY RADY GMINY LIPNICA WIELKA

Lp.	Numer Uchwały	Data	W sprawie
CZERWIEC			
46	IX/46/2019	24.06.2019	wotum zaufania dla Wójta Gminy Lipnica Wielka za rok 2018
47	IX/47/2019	24.06.2019	zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Lipnica Wielka za 2018 rok.
48	IX/48/2019	24.06.2019	absolutorium dla Wójta Gminy Lipnica Wielka z tytułu wykonania budżetu za 2018 rok.
49	IX/49/2019	24.06.2019	pomocy finansowej dla Województwa Małopolskiego
50	IX/50/2019	24.06.2019	pomocy finansowej dla Województwa Małopolskiego
51	IX/51/2019	24.06.2019	przekazania środków finansowych na Wojewódzki Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej
52	IX/52/2019	24.06.2019	zmian w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na 2019 rok
53	IX/53/2019	24.06.2019	wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy użyczenia nieruchomości, na czas oznaczony 6 lat, z dotychczasowym biorącym w użyczenie, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość, w trybie bezprzetargowym.
54	IX/54/2019	24.06.2019	nawiązania współpracy partnerskiej pomiędzy Gminą Lipnica Wielka i Gminą Baranowo
55	IX/55/2019	24.06.2019	dokonania oceny sytuacji ekonomiczno - finansowej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lipnicy Wielkiej
56	IX/56/2019	24.06.2019	powołania Komisji Konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lipnicy Wielkiej
57	IX/57/2019	24.06.2019	przyjęcia rezolucji dotyczącej podjęcia działań mających na celu zakończenie prac związanych z postępowaniem scaleniowym na terenie Gminy Lipnica Wielka
SIERPIEŃ			
58	X/58/2019	07.08.2019	przystąpienia Gminy Lipnica Wielka do realizacji projektu o numerze PLSK.01.01.00-12-0176/17 pn. „Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na wspólnej Orawie” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej EFRR w ramach INTERREG V-A Polska-Słowacja 2014-2020, Oś priorytetowa 1-Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza
SIERPIEŃ			
59	XI/59/2019	29.08.2019	zmian w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na 2019 rok
60	XI/60/2019	29.08.2019	określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych w szkołach dla których organem prowadzącym jest Gmina Lipnica Wielka.
61	XI/61/2019	29.08.2019	ustalenia planu sieci oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Lipnica Wielka od dnia 1 września 2019 roku
62	XI/62/2019	29.08.2019	zamiaru przekształcenia Szkoły Podstawowej nr 2 im. Józefiny i Emila Mików w Lipnicy Wielkiej poprzez zmianę adresu siedziby szkoły.
63	XI/63/2019	29.08.2019	powołania Rady Społecznej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lipnicy Wielkiej
64	XI/64/2019	29.08.2019	powołania Komisji Konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Kierownika Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lipnicy Wielkiej
65	XI/65/2019	29.08.2019	powołania zespołu do spraw zaopiniowania kandydatów na ławnika
66	XI/66/2019	29.08.2019	zasięgnięcie od Komendanta Wojewódzkiego Policji w Krakowie informacji o kandydacie na ławnika.
67	XI/67/2019	29.08.2019	przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipnica Wielka w zakresie dotyczącym obszaru wsi „Kiczory”
68	XI/68/2019	29.08.2019	określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w szkołach w Gminie Lipnica Wielka.

(A.Z.)

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ WÓJTA GMINY LIPNICA WIELKA:

1. W dniu 2 lipca odbyło się spotkanie ze **Starostą Nowotarskim Panem Bogusławem Waksmundzkim** oraz **Dyrektorem Powiatowego Zarządu Dróg Panem Tomaszem Moskaliem** w celu omówienia planu inwestycji na drodze powiatowej w Lipnicy Wielkiej. Dyskutowano nad możliwością złożenia wniosku o budowę chodnika w ramach Funduszu Dróg Samorządowych i wykonanie go w ramach współpracy powiatu z gminą. Chodnik miałby powstać na 1 kilometrze w górę Lipnicy Wielkiej od istniejącego już chodnika oraz 1 kilometr od szkoły w Przywarówce w dół.
2. W dniu 18 lipca 2019r. zostały podpisane porozumienia pomiędzy dyrektorem **Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie Janem Gąsienicą-Walczakiem** a burmistrzami i wójtami gmin z terenu Powiatu Nowotarskiego. W ramach tego przedsięwzięcia Wójt Gminy Lipnica Wielka również podpisał deklaracje i porozumienia wpisujące się w strategię wspierania mieszkańców w ich rozwoju i dostosowania kompetencji zawodowych do potrzeb pracodawców, która jest realizowana na wszystkich szczeblach administracji.
3. 24 lipca 2019r. w związku z wyłonieniem wykonawców w trybie **przetargu nieograniczonego, pn.: „Wykonanie przebudowy i remontów dróg gminnych i rolniczych na terenie gm. Lipnica Wielka w roku 2019 z podziałem na części.”** Wójt Gminy Lipnica Wielka podpisał umowę z Podhalańskim Przedsiębiorstwem Drogowo-Mostowym S.A. dotyczącą przebudowy dróg rolniczych na działkach o numerach: 19141 oraz 6006. Tego samego dnia podpisał również umowę z firmą DROGBUD SOBANIAK sp. z o.o. na przebudowę dróg wewnętrznych położonych na działkach o numerach: 8922, 12815, 5984, 9127,3352 oraz 8627. Zakres robót obejmował roboty ziemne, profilowanie i zagęszczanie podłoża podbudowy, wymiana podbudowy wraz ze wzmocnieniem geo-tkaniną, wzmocnienie podbudowy tłuczniem kamiennym, wykonanie warstwy ścieralnej jezdni oraz usypanie poboczy. Przed oddaniem do druku prace zostały zakończone i odebrane, a drogi są już użytkowane przez mieszkańców. Łączny koszt realizacji tych inwestycji wyniósł 538.653,48 zł.
4. W ostatnim czasie w Gminie Lipnica Wielka miały miejsca dwa spotkania z partnerami słowackimi w sprawie realizowanego projektu **„Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na wspólnej Orawie”** dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej EFRR w ramach INTERREG V-A Polska-Słowacja 2014-2020, Oś priorytetowa 1-Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza. Następne spotkanie planowane jest w październiku bieżącego roku.
5. Gmina Lipnica Wielka jest w trakcie realizacji projektu pn. **„Tworzenie i rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz modernizacja oznakowania przy ścieżkach rowerowych w Gminie Lipnica Wielka”**. W ramach inwestycji powstaje wiata do grilla a także rozdysponowane są stoły do gry w piłkarzyki przy lokalnych szkołach. Jednak ze względów logistycznych, gmina była zmuszona dokonać kilku zmian w pierwotnym projekcie. W związku z tym wysłane zostały do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego dwa pisma z prośbą o zgodę na zmianę terminu realizacji projektu oraz na zmianę lokalizacji obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej tj. stołów do gry w piłkarzyki.
6. Wójt Gminy Lipnica Wielka wziął udział w spotkaniu **wójtów gmin Jabłonka i Zawoja oraz Starosty Suskiego i Nowotarskiego z Dyrektorem Babiogórskiego Parku Narodowego**. Celem tego spotkania było ustalenie przebiegu i możliwości organizacji trasy z Przywarówki przez Zubrzycę do Zawoi, której utworzenie może przyczynić się do szybszego rozwoju turystyki na terenie naszej gminy.
7. **Wójt Gminy Lipnica Wielka 27 sierpnia 2019r.** w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie podpisał porozumienie, a tym samym potwierdził przystąpienie gminy Lipnica Wielka do *Programu Czyste Powietrze*. Poprzedzone było to wcześniejszym udziałem w spotkaniu dla wójtów i burmistrzów, w którym to przedstawione zostały wszelkie informacje związane z programem, zaproszeniem do współpracy, a także szkoleniem umożliwiającym pomoc w weryfikacji wniosków mieszkańców przez pracowników Urzędu Gminy. *Czyste Powietrze* to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzonych do atmosfery przez domy jednorodzinne. W najbliższym czasie pojawią się informacje na temat możliwości konsultacji oraz pomocy w wypełnianiu wniosków przez pracowników urzędu.
8. **8 września 2019r.** odbyło się kolejne spotkanie z **Wojewodą Małopolskim** w celu omówienia obecnej sytuacji dotyczące scalenia gruntów w Lipnicy Wielkiej. Kontynuowane są tym samym rozmowy zmierzające do jak najszybszego i najkorzystniejszego rozwiązania ciągnącego się od kilku lat problemu scalenia gruntów w naszej gminie.
9. W ramach naboru do **Funduszu Dróg Samorządowych na rok 2020**, Wójt Lipnicy Wielkiej wziął

- udział w spotkaniu, które miało miejsce w Krakowie. Przedstawiono na nim zarys możliwości na najbliższe lata. Naszej gminie udało się w ramach tego przedsięwzięcia złożyć wniosek o remont drogi o numerze ewidencyjnym 12927 położonej w Lipnicy Wielkiej Centrum oraz przebudowę drogi wewnętrznej położonej na działkach o numerach ewidencyjnych: 12443,12415 i 9287 również w Lipnicy Wielkiej Centrum. Łączną kwotę inwestycji szacuję się na 1.150.00 zł.
10. W dalszym ciągu kładziemy nacisk na szkolenia strażaków. Do 32 ochotników, którzy ukończyli w tym roku szkolenie podstawowe, dołączyła grupa 14 strażaków z uprawnieniami kierowca – konserwator. W najbliższym czasie planowane jest szkolenie dla naczelników, do którego zgłoszono 16 druhow. Na przełomie listopada / grudnia planujemy ostatnie na ten rok szkolenia z Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy. Wszystkim poświęcającym swój wolny czas – **DZIĘKUJEMY!**
11. Dzięki zaangażowaniu wielu mieszkańców gminy mogliśmy rozpocząć **modernizację terenu Świąta Pasterskiego w Przywarówce**. Przystąpiliśmy do działań zmierzających do zmian tego miejsca poprzez wykonanie odwodnienia terenu oraz wybudowanie nowych obiektów, tak aby w najbliższym czasie społeczność lokalna mogła cieszyć się z wprowadzonych zmian i udogodnień.
12. Rozpoczęły się prace **związane z poprawą chodnika przy Szkole Podstawowej nr 1**. Zamontowane zostaną tam barierki i alternatywne wyjście dla dzieci ze szkoły. Gmina Lipnica Wielka dokłada wszelkich starań, aby w ten sposób zapobiec bezpośredniemu wtargnięciu na drogę wojewódzką, co z pewnością zwiększy bezpieczeństwo wszystkich uczniów.
13. W związku z przyznaną naszej gminie dotacją w ramach konkursu **„Małopolskie Remizy 2019”** trwają zaawansowane prace przy rozbudowie **remizy w Lipnicy Wielkiej Murowanicy**. Zakres prac związanych z remontem zawiera między innymi: roboty ziemne (wykopy, zasypki), roboty konstrukcyjne (stopy, ławy, ściany fundamentowe), izolacje przeciwwilgociowe (stopy, ławy, słupy i ściany fundamentowe), izolacje cieplne (ścian, fundamentów), posadzka na gruncie (podkłady), roboty konstrukcyjne (słupy, mury, wieńce, nadproża i belki, płyta stropowa, schody oraz dach). Dzięki wielkim staraniom ze strony strażaków, rozbudowa remizy znacząco zwiększy powierzchnię garaży i stworzy dodatkowe miejsce dla ochotników.
- Całkowity koszt inwestycji: 103.186.13 zł.
 - Dofinansowanie z Urzędu Wojewódzkiego: 47.556.00 zł.
1. Gmina Lipnica Wielka korzystając

z możliwości wnioskowania o fundusze, w ramach **projektu 5000+ dla OSP** pomogła jednostkom z naszej gminy aplikować o środki. Dofinansowanie pozwoli między innymi na organizację kursów udzielania pierwszej pomocy, przedsięwzięć oświatowo-kulturalnych, w tym służących popularyzacji sportu i kultury fizycznej, związanych są z ochroną i prewencją przeciwpożarową.

14. Tauron Service na zlecenie Gminy Lipnica Wielka przeprowadził audyt istniejących instalacji we wsi Kiczory. Na tej podstawie przygotowywana jest lista miejsc gdzie można już w tym roku zainstalować oświetlenie. Tauron Service podejmując wszelkie starania aby znaleźć możliwość wykonania oświetlenia także na innych słupach.

15. Gmina Lipnica Wielka jest w trakcie **realizacji projektu na remont drogi głównej** prowadzącej przez Kiczory wraz z odwodnieniem burzowym i chodnikiem. Planowane jest złożenie tego projektu w ramach naborów prowadzonych do Funduszu Dróg Samorządowych na rok 2021. Mamy nadzieję, że ta inwestycja uzyska akceptację i możliwe będzie przeprowadzenie inwestycji. Dodatkowo prowadzone są prace projektowe na kilku odcinkach drogi poscaleniowej równoległej do drogi powiatowej. Jako gminie zależy nam na tym aby umożliwić bezpieczne i komfortowe drogi dla wszystkich jej mieszkańców.

KOMPUTERY DLA GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W LIPNICY WIELKIEJ

Złożony przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Lipnicy Wielkiej do Instytutu Książki w Krakowie wniosek na dofinansowanie zadania: „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2019” został rozpatrzony pozytywnie. Zadanie finansowane jest ze środków Instytutu Książki - Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Biblioteka otrzymała dofinansowanie w kwocie 17 200 złotych tj. 85% całości zadania. Dzięki tym środkom możliwy będzie zakup komputerów, oprogramowania oraz urządzeń peryferyjnych dla placówki.

Celem programu jest zapewnienie zrównoważonego dostępu do technologii teleinformatycznych i wyrównanie szans mieszkańców miejscowości w gminach o najniższych dochodach podatkowych na jednego mieszkańca poprzez wyposażenie bibliotek w tych gminach w nowoczesny sprzęt komputerowy.

(S.K.)

FUNDUSZ DRÓG SAMORZĄDOWYCH W GMINIE LIPNICA WIELKA

Po kilku miesiącach oczekiwania dotarła do nas informacja, że obydwie zadania, na które złożyliśmy wnioski w Konkursie ogłoszonym przez Wojewodę Małopolskiego Pana Piotra Ćwika otrzymały akceptację Ministra Infrastruktury Pana Andrzeja Adamczyka oraz Prezesa Rady Ministrów Pana Mateusza Morawieckiego i przyznano im dofinansowanie.

Dzięki przyznanym dofinansowaniom możliwy będzie remont dwóch dróg gminnych:

1. Drogi „Do Młynarczyka” znajdującej się na terenie wsi Kiczory na długości 820 metrów. Przewidywany koszt inwestycji **400.249,53 zł** (z tego **280.174,00 zł** ze środków FDS)
2. Drogi „Koło dzwonnicy” znajdującej się na terenie sołectwa Przywarówka na odcinku 550 metrów, wraz z remontem przepustu. Przewidywany koszt inwestycji **326.039,58 zł** (z tego **228.227,00 zł** ze środków FDS)

Dzięki złożonym wnioskom dla gminy udało się pozyskać ze środków zewnętrznych aż 508.401,00 zł na realizację zadań drogowych na terenie naszej gminy. W kolejce do oceny czekają kolejne dwa wnioski na kwotę 1.166.793,57 zł, złożone w ramach naboru na rok 2020. Mamy nadzieję, że również w tym przypadku otrzymamy dofinansowanie na podobnym poziomie.

Jakub Dyrzc

Z-ca Wójta Gminy Lipnica Wielka

OBSADZENIE MANDATÓW NA CZŁONKÓW RADY POWIATOWEJ MAŁOPOLSKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Okręgowa Komisja Wyborcza zawiadamia wyborców Okręgu Wyborczego nr 43 w Lipnicy Wielkiej, o obsadzeniu mandatów na członków Rady Powiatowej Małopolskiej Izby Rolniczej. Okręgowa Komisja Wyborcza podjęła decyzję o obsadzeniu mandatów bez przeprowadzenia głosowania ponieważ w terminie do 05.07.2019 r. zarejestrowano jednego kandydata co oznacza, że liczba zgłoszonych i pozytywnie zweryfikowanych kandydatów jest równa liczbie mandatów do obsadzenia. Członkiem Rady Powiatowej Małopolskiej Izby Rolniczej został Pan Andrzej Kudzia.

www.lipnicawielka.pl

PARTNERSTWO NA RZECZ ROZWOJU ZAWODOWEGO MAŁOPOLAN

18 lipca w siedzibie Starostwa Nowotarskiego z inicjatywy marszałka województwa Witolda Kozłowskiego zostały podpisane kolejne deklaracje dotyczące wzmocnienia współpracy na rzecz rozwoju zawodowego Małopolan.

Również i nasza gmina przyłączyła się do tej współpracy, dzięki której możliwe będzie wspieranie mieszkańców w rozwoju i dostosowywaniu swoich kompetencji do panujących trendów. Umożliwiają to projekty „Kierunek Kariera” oraz „Kierunek Kariera Zawodowa”, dzięki którym można uzyskać aż do 7000 zł dofinansowania na szkolenia. Dodatkowo warto podkreślić, że dla osób powracających z zagranicy, pozostających bez pracy przygotowany jest projekt „Nowy Start w Małopolsce”, w którym oprócz Bilansu Kariery można uzyskać pomoc w znalezieniu dofinansowania na dalszy rozwój, zatrudnienie i osiedlenie się na stałe w Małopolsce.

W imieniu naszej gminy porozumienie z dyrektorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy – Janem Gąsienicą-Walczakiem dotyczące współpracy podpisał Jakub Dyrzc – zastępca wójta, to również u niego można uzyskać dodatkowych informacji, dotyczących możliwości wynikających z podpisanego porozumienia.

W spotkaniu wzięli udział również Andrzej Gut-Mostowy, Poseł na Sejm RP V, VI i VII kadencji, dyrektor PUP w Nowym Targu Maria Sendrowicz oraz dyrektor Podhalańskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Nowym Targu Marek Wierzbę, który jest również radnym Sejmiku Województwa Małopolskiego.

Kolejne informacje w sprawie realizacji porozumienia będą zamieszczane na naszej stronie internetowej.

Jakub Dyrzc

Z-ca Wójta Gminy Lipnica Wielka

WALKA Z NIELEGALNYMI WYSYPISKAMI NA TERENIE GMINY LIPNICA WIELKA

Nielegalne wysypiska są od lat problemem wielu gmin. To zjawisko nie omięnęło również naszego terenu. Jednak w wyniku współpracy samorządu z komisarzatem policji w Jabłonce mamy pierwsze efekty.

Dzięki zaangażowaniu i staraniom policjantów udało się wykryć sprawców, którzy utworzyli nielegalne wysypiska. Winni zostali zidentyfikowani i ponieśli konsekwencje oraz musieli oczyścić zaśmiecony teren. Należy pamiętać, że w dzisiejszych czasach istnieje wiele metod na dotarcie do sprawców. Osoby odpowiedzialne za powstawanie nielegalnych składowisk śmieci nie są anonimowe i za swoje czyny grozi im kara grzywny, ograniczenia wolności a nawet kara pozbawienia wolności oraz zobowiązani są do uprzątnięcia terenu.

Jednocześnie Urząd Gminy informuje, że mieszkańcy naszej gminy mogą korzystać, z Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, które otwarte są od poniedziałku do soboty, a do których można bez żadnych przeszkód oddać zalegające śmieci dbając jednocześnie o nasze środowisko!

www.lipnicawielka.pl

POROZUMIENIE Z WFOŚIGW NA WSPÓLNĄ REALIZACJĘ PROGRAMU „CZyste Powietrze” NA TERENIE GMINY LIPNICA WIELKA

W dniu 28.08 w Krakowie Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt podpisał z prezesem WFOŚiGW Kazimierzem Koprowskim porozumienie dotyczące wspólnej realizacji programu „Czyste powietrze” na terenie Gminy Lipnica Wielka. Współpraca ma polegać m.in. na pomocy w wypełnianiu wniosków przez przeszkolonych pracowników urzędu gminy. „Dobrze się składa, ponieważ zaraz po podpisaniu porozumienia nasi pracownicy zostali zaproszeni do wzięcia udziału w szkoleniu. Już w najbliższych dniach dwie osoby z naszego urzędu pod okiem pracowników WFOŚiGW w Krakowie przejdą szkolenie, dzięki któremu uzyskają niezbędne informacje i umiejętności do tego, aby pomagać naszym mieszkańcom w procedurze uzyskania dofinansowań z projektu „Czyste powietrze”. Myślę, że zaraz po wakacjach będziemy mogli zaprosić naszych mieszkańców do urzędu w celu wypełnienia wniosków oraz uzyskania dodatkowych informacji o programie” – mówi Mateusz Lichosyt.

Dzięki porozumieniu, możliwe będzie składanie wniosków wraz z dokumentacją w gminie. Następnie będą one przesyłane bezpośrednio do WFOŚiGW w Krakowie, który to podpisuje umowy z beneficjentami z naszego terenu. Gmina przejmie również bieżący kontakt z uczestnikami projektu. Wnioski będą rozpatrywane w ciągu 30 dni roboczych od zgłoszenia, a następnie przekazywane będą do dalszej weryfikacji w siedzibie funduszu w Krakowie.

Mamy nadzieję, że realizacja zakrojonego na szeroko skalę programu „Czyste powietrze” pozwoli i na naszym terenie w znacznym stopniu unowocześnić instalację grzewczą oraz termomodernizację budynków, co z kolei przyczyni się do tego aby można było mówić, że naprawdę oddychamy czystym powietrzem.

Jakub Dyrz
Z-ca Wójta Gminy Lipnica Wielka

XXIV ZŁAZ SAMORZĄDOWCÓW

Tradycyjnie, jak co roku, w ostatnią sobotę sierpnia, samorządowcy ze wszystkich gmin na obszarze działania Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich, a także zaprzyjaźnionych gmin słowackich, wraz z rodzinami i znajomymi, wyruszają na szlaki Ziemi Babiogórskiej, by podziwiać piękno jej przyrody i krajobrazu oraz spotkać się z przyjaciółmi. W tym roku, po kilkuletniej przerwie również i nasza gmina była godnie reprezentowana na Złazie Samorządowców.

Organizatorem tej cieszącej się dużą popularnością imprezy plenerowej jest Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich z siedzibą w Suchej Beskidzkiej, a rolę gospodarza corocznie przyjmuje inna gmina, zrzeszona w SGB. W tym roku złaz odbył się 31 sierpnia, a gościła nas Gmina Budzów.

Celem złazu jest tworzenie wśród mieszkańców przyjaznej atmosfery i dobrosąsiedzkich stosunków, integracja społeczności lokalnej, mieszczącej po obydwu stronach granicy polsko-słowackiej, propagowanie piękna Beskidów i ich przyrody, a także zachęcenie do uprawiania turystyki górskiej jako aktywnej formy wypoczynku. W tym roku uczestnicy złazu mieli do wyboru cztery trasy złazowe, w zależności z której gminy wyruszali.

TRASA I: Zembrzyce – os. Kramarki – os. Mirochówka – Budzów
 TRASA II: Lanckorona – Skawinki – Chełm – os. Mirochówka – Budzów

TRASA III: Sucha Beskidzka – Mioduszyna – Budzów
 TRASA IV: Maków Podhalański – gajówka „Drożdżyna” – Budzów

Spotkanie integracyjne wszystkich grup złazowych z 13 gmin wchodzących w skład SGB oraz gmin tworzących Zdrzenie Babia Hora, odbyło się na boisku sportowym w Budzowie, które poprzedziła Msza Święta w intencji uczestników złazu oraz mieszkańców gmin. Mszę celebrował ks. Andrzej Lichosyt, kapelan Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich. Następnie przy pięknej, słonecznej pogodzie odbyły się występy zespołów, konkursy, zabawy, oraz

wspólny śpiew i prezentacje poszczególnych gmin.

W przyszłym roku XXV – jubileuszowy Złaz Samorządowców, po długoletniej przerwie odbędzie się na Orawie i to właśnie w naszej gminie, w Gminie Lipnica Wielka. Zapraszamy!

Kalendarium Złazów Samorządowych:

- I Złaz:** Babia Góra - Zawoja Policzne (1996; gospodarz: gmina Zawoja)
- II Złaz:** Babia Góra - Hala Śmietanova (1997; gospodarz: gmina Jabłonka)
- III Złaz:** Pasma Policy- Hala Krupowa (1998; gospodarz: gmina Bystra-Sidzina)
- IV Złaz:** Pasma Jałowieckie - Przełęcz Klekociny (1999; gospodarz: gmina Koszarawa)
- V Złaz:** Babia Hora - Oravska Polhora (2000; gospodarz: Zdrzenie Babia Hora)
- VI Złaz:** Babia Góra – Przywarówka (2001; gospodarz: gmina Lipnica Wielka i Zdrzenie Babia Hora)
- VII Złaz:** Groń Jana Pawła II (2002; gospodarz: gmina Stryszawa)
- VIII Złaz:** Koskowa Góra (2003; gospodarz: miasto i gmina Maków Podhalański)
- IX Złaz:** Danielki (2004; gospodarz: gmina Jabłonka)
- X Złaz:** Babia Góra (2005; gospodarze: Zdrzenie Babia Hora i gmina Zawoja)
- XI Złaz:** Jasień - Sucha Beskidzka (2006; gospodarz: miasto Sucha Beskidzka)
- XII Złaz:** Pasma Policy - Hala Krupowa (2007; gospodarz: gmina Bystra-Sidzina)
- XIII Złaz:** Lanckorońska Góra – Lanckorona (2008; gospodarz: gmina Lanckorona)
- XIV Złaz:** Babica (2009; gospodarz: gmina Budzów)
- XV Złaz:** Jałowiec (2010; gospodarz: gmina Stryszawa)
- XVI Złaz:** Zakrzów (2011; gospodarz: gmina Stryszów)
- XVII Złaz:** zbiornik wodny „Świnna Poręba” (2012; gospodarz: gmina Mucharz)
- XVIII Złaz:** Koszarawa (2013; gospodarz gmina Koszarawa)
- XIX Złaz:** Maków Podhalański (2014; gospodarz gmina Maków Podhalański)
- XX Złaz:** Babia Góra - Markowe Szczawiny (2015; gospodarz Gmina Zawoja)
- XXI Złaz:** Jasień - Sucha Beskidzka (2016; gospodarz: miasto Sucha Beskidzka)
- XXII Złaz:** Starowidz - Zembrzyce (2017; gospodarz: gmina Zembrzyce)
- XXIII Złaz:** Lanckorońska Góra - Lanckorona (2018; gospodarz: gmina Lanckorona)

(zdjęcia i artykuł na podstawie informacji na stronie Urzędu Miasta Sucha Beskidzka)

NASZE 45-TE ŚWIĘTO PASTERSKIE

W dniach 6-7 lipca 2019 roku miało miejsce święto całej Lipnicy - 45-te Święto Pasterskie. Tegorocznej imprezie przyświecało motto z przysłówki:

*Wolorze, wolorze
te wase wołecki
tak som naucone
ze nie chodzm precki.*

W pierwszy dzień imprezy - sobotę - na scenie plenerowej pojawił się młody zespół LOST InDeSyti oraz Antek Smykiewicz z Zespołem, którzy swoją energią wyzwolili niesamowity

potencjał wśród uczestników imprezy. Jedną z atrakcji był również brawurowy pokaz umiejętności Mistrza Basket Freestyle'u - Pawła „KID” Kidonia. Na koniec uczestnicy pokazali jak wspaniale potrafią się bawić przy DJ Harnasiu. Całość programu zgromadziła u podnóża Babiej Góry wielką rzeszę mieszkańców i turystów.

W drugi dzień pogoda zaczęła nas straszyć, ale nasze gorące serca i energia ostatecznie odstraszyła deszcz. Otwarcia Święta dokonał Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt

w asyście zaproszonych gości. Całość imprezy poprowadziła Małgosia Paplaczek.

Usłyszeliśmy i obejrzelśmy: Muzykę Lipnicką, Zespół Mali Gorzowiacy kierowany przez Marię Szupiluk ukazujący nam bogactwo polskich regionów ludowych; mogliśmy również podziwiać nasze orawskie grupy: Zespół Orawianie im. Heródka pod kierownictwem Eugeniusza Karkoszki, Zespół Orawskie Dzieci kierowany przez Teresę Baniowską, Kapelę Nowa Orawa kierowaną przez Daniela Mateję oraz Strażacką Orkiestrę Dętą pod kierunkiem Łukasza Bandyka. Mieliśmy też niezwykłą przyjemność posłuchać Zespołu Future Folk z charyzmatycznym Staszkiem Karpiem Bułecką oraz poznać bogactwo folkloru regionu Podpolania (na Słowacji) dzięki występowi Kapeli Jana Karpiela BułECKI. Na zakończenie imprezy uczestnicy nie schodzili z parkietu za sprawą chłopców z Zespołu Śtuderanci.

Podczas 45-tego Święta Pasterskiego gościliśmy również delegację z gminy Baranowo z Wójtem Gminy Baranowo Henrykiem Toryfter na czele. W niedzielę na scenie, przy towarzystwie Kapeli Kurpiowskiej i naszej Muzyki Lipnickiej miało miejsce uroczyste podpisanie umowy współpracy pomiędzy gminami. Gmina Baranowo jest gminą wiejską, położoną w województwie mazowieckim, w powiecie ostrołęckim, w etnograficznym regionie Kurpii.

Następnie miało miejsce rozstrzygnięcie Festiwalu Smaku zorganizowanego podczas imprezy wśród Kół Gospodyń Wiejskich, przez Stowarzyszenie Rozwoju Orawy. Komisja oceniająca po trzy wybrane potrawy z każdego koła postanowiła przyznać: 1 miejsce KGW Podwilk, 2 miejsce KGW Lipnica Wielka i 3 miejsce Delegacji z Gminy Baranowo. Nagrodą była Złota, Srebrna i Brązowa Micha wykonana przez artystów orawskich: Magdalenę i Mariana Smreczaków.

Podczas Święta Pasterskiego mieszkańcy mieli możliwość zgłaszać

swoje pomysły inicjatyw kulturalnych w ramach Tablicy Życzeń Gminnego Centrum Kultury w ramach Programu Dom Kultury+ Narodowego Centrum Kultury.

Jak zawsze zainteresowaniem cieszyły się Konkursy Pasterskie: wspinanie na moja, koszenie łąki, pilenie i rąbanie drzewa, strzelanie z bica pasterskiego. Konkursy oceniała komisja: Andrzej Buroń, Jan Kwak, Krzysztof Wojdyła i Monika Kłapisz. Oto wyniki konkursów pasterskich:

Wspinanie na moja:

1. Patryk Maciura (Lipnica Wielka)
2. Tadeusz Spyrka (Lipnica Wielka)
3. Dariusz Kobroń (Lipnica Mała)

Koszenie łąki:

1. Kamil Spyrka (Skoczycy)
2. Ryszard Dziubek (Centrum)
3. Bronisław Bandyk (Przywarówka)
4. Szymon Karlak (Murowanica)
5. Jan Machajda (Przywarówka)
6. Dominik Karkoszka (Chicago)

Ręczne piłowanie drzewa:

1. Kamil Spyrka i Eugeniusz Węgrzyn (Skoczycy)
2. Rafał Jasiura i Jacek Stępień (Przywarówka)
3. Franciszek Pindziak i Józef Karkoszka (sołtysi)
4. Ryszard Dziubek i Michał Janowiak (Centrum)
5. Tadeusz Spyrka i Eugeniusz Plaszcak (Murowanica)

Strzelanie z bica pasterskiego:

1. Łukasz Chmielewski
1. Wojciech Brenkus
3. Franciszek Węgrzyn
4. Mateusz Bandyk
5. Martyna Lichosyt
6. Piotr Brenkus
7. Jan Smoliński
7. Patryk Pronin
9. Eryk Jasiura
9. Radosław Brenkus
11. Jacek Piątek

Były też stoiska twórców ludowych, bacy, książek regionalnych, degustacji potraw regionalnych KGW i Gminy Baranowo, zabawy i konkursy Babio-górskiego Parku Narodowego i Nadleśnictwa Nowy Targ, malowanie twarzy i wiele wiele innych atrakcji.

Dziękujemy serdecznie sponsorom imprezy:

- Firma Concept Eiendom Paweł Wielgosz z Rudna
- Bank Spółdzielczy z Jabłonki
- Firma Handlowo-Usługowa ZBAZIN Józef Garaj z Kiczory
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” z Jabłonki
- Wspólnota Leśna Urbarialna z Lipnicy Wielkiej
- Firma Przewozowa JANKARA Janina Wnęć z Lipnicy Wielkiej
- Firma Handlowo-Usługowa STANDEX Stanisław Żądło z Jabłonki
- Firma Handlowo-Usługowa Jan Mastela z Zubrzycy Górnej
- Ranet Orawski Internet Światłowody Rafał Sproch z Lipnicy Wielkiej
- Firma Handlowa DRWAL Eugeniusz Węgrzyn z Lipnicy Wielkiej
- Firma Handlowo-Usługowa Jan Kubok z Lipnicy Wielkiej
- Firma Handlowo-Usługowa Piotr Pawlak z Zubrzycy Górnej
- DW „Orawa” Lidia Pindziak z Lipnicy Wielkiej
- Ubezpieczenia Bartłomiej Bobrowski z Czarnego Dunajca

Dziękujemy za pomoc organizacyjną:

- Caritas Archidiecezji Poznań oraz kierownictwo i obsługa Ośrodka Górską Przystań
- Sołtys Przywarówki Józef Karkoszka
- OSP Lipnica Wielka: Murowanica, Centrum, Przywarówka, Kiczory
- Komisariat Policji w Jabłonce
- Stowarzyszenie Rozwoju Orawy
- Babio-górski Park Narodowy
- Nadleśnictwo Nowy Targ

Dziękujemy wszystkim patronom medialnym i mediom które były z nami w tym dniu: Foto-Video Bronek, Grzegorz Rzepiszczak, Jakub Kubczak Wojtyczek (Kubczak Photos), Piotrek Lichosyt, Tygodnik Podhalański (Jola Flach), Podhale24, Goralinfo, TV Podhale, Radio Alex, Gminne Nowiny.

Organizatorem imprezy był: Wójt Gminy Lipnica Wielka, a współorganizatorem Gminne Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej.

Cieszymy się że tak licznie odpowiedzieliście Państwo na nasze zaproszenie. Jest to Święto całej naszej gminy.

Do zobaczenia za rok.

Karolina Kowalczyk
foto: Jakub Kubczak i Bronek Kowalczyk

„NOWELE POLSKIE” - NARODOWE CZYTANIE W LIPNICY WIELKIEJ

Dnia 12 września 2019 r. w sali Domu Ludowego, w Lipnicy Wielkiej odbyła się 8. edycja Narodowego Czytania. W bieżącym roku czytano zbiór zatytułowany „Nowele Polskie” w którym znalazły się utwory o tytułach: „Dobra Pani” Elizy Orzeszkowej, „Dym” Marii Konopnickiej, „Katarynka” Bolesława Prusa, „Mój ojciec wstępuje do strażaków” (ze zbioru : „Sanatorium pod klepsydrą”) Bruno Schulza, „Rozdziobią nas kruki, wrony...” Stefana Żeromskiego, „Sachem” Henryka Sienkiewicza oraz „Sawa” Henryka Rzewuskiego.

Otwarcie uroczystości poprzedziło oddanie hołdu i uczczenie minutą ciszy ofiar II wojny światowej, w 80 rocznicę jej wybuchu. Czytanie „Nowel Polskich” zainaugurował Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt, witając wszystkich zaproszonych gości, przedstawicieli społeczności uczniowskich, wychowawców oraz mieszkańców.

Następnie został odczytany list Prezydenta RP do Polaków, apelujący o włączenie się do akcji Narodowego Czytania, „...by razem odkryć piękno i aktualność Nowel Polskich, których wspólnym mianownikiem jest polskość w połączeniu z treściami uniwersalnymi, refleksją nad człowiekiem i społeczeństwem”.

W dalszej części spotkania zebrani obejrzeli prezentację filmową zatytułowaną „Nowele Polskie”.

Teksty czytali: Mateusz Lichosyt, Andrzej Karkoszka, Mariusz Łaciak, Wojciech Batkiewicz, Emilia Marcinek, Lidia Scechura, Danuta Paplaczek, Wiktoria Gonciarzyk, Wojciech Rzepiszczak, Gabriela Pakos, Jan Kuliga oraz Stanisława Kucek.

Następnie miały miejsce wystąpienia zaproszonych gości, po czym Wójt Gminy wyraził wdzięczność i podziękowanie wszystkim, którzy włączyli się w akcję 2. edycji Narodowego Czytania w Lipnicy Wielkiej.

Uroczystość odbywała się pod Patronatem Pary Prezydenckiej.

Przygotowanie prezentacji filmowej- reżyseria: Robert Kowalczyk;
montaż: Bronisław Kowalczyk.

Organizatorami wydarzenia z ramienia gminy byli: Wójt Gminy Lipnica Wielka oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnicy Wielkiej.

Stanisława Kucek
foto: Bronisław Kowalczyk

INFORMACJA

Dyrektor Centrum Usług Wspólnych w Lipnicy Wielkiej informuje, iż w wyniku konkursu na stanowisko dyrektora szkoły w Gminie Lipnica Wielka wyłoniono na okres 5-letni następujących dyrektorów poszczególnych szkół:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi – Pan mgr Łukasz Kłozyk
- Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Kiczorach - Pani mgr Dominika Karkoszka
- Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej - Pan mgr Wojciech Janiszewski
- Publiczne Przedszkole - Pani mgr Edyta Warzecha

Dyrektor CUW mgr inż. Marzena Michalak

DZIEŃ LIPNICY WIELKIEJ NA KRAKOWSKIM RYNKU

W dniu 9 sierpnia 2019 roku, na zaproszenie Centrum Sztuki Ludowej IMAGO w Krakowie, Gmina Lipnica Wielka miała swój dzień promocyjny w ramach Międzynarodowych Targów Sztuki Ludowej. Dzień ten uroczyście otwarli Pan Józef Spiszak - Prezes Zarządu Imago oraz Zastępca Wójta Gminy Lipnica Wielka Jakub Dyrz wraz z Zastępcą Przewodniczącego Rady Gminy Lipnica Wielka Józefem Rudnickim. Na scenie zaprezentowały się nasze zespoły, grupy i kapele: Zespół Orawskie Dzieci, Zespół Orawianie im. Heródka, Orawska Grupa Teatralna, Kapela „Muzyka Orawska Arva” oraz Grupa Śpiewacza i Kapela Zespołu Orawianie im. Heródka. Poza sceną swoje stoiska mieli nasi lokalni działacze i twórcy: Koło Gospodyń Wiejskich, Twórcy Ludowi i Agroturyści. Całość imprezy poprowadził krakowsko - lipnicki zestaw konferansjerów: Małgorzata Surma z ramienia Imago oraz Orawiaczy - Robert Kowalczyk i Jan Świdroń. Dzień Lipnicy zgromadził na krakowskim rynku rzesze turystów ale i mieszkańców Orawy na co dzień przebywających w królewskim mieście, którzy z tęsknoty za rodzinnymi stronami przyszli obcować z kulturą orawską. Dziękujemy za zaproszenie i możliwość promocji i prezentacji.

(K.K.)

foto: Bronek Kowalczyk

ZDJĘCIA DO FILMU DOKUMENTALNEGO PT. „APOSTOŁ ORAWY – OPOWIEŚĆ O PIOTRZE BOROWYM”

Z przyjemnością informujemy Państwa, iż trwają prace nad filmem dokumentalnym pt. „Apostoł Orawy – opowieść o Piotrze Borowym” w reżyserii Pana Mariusza Srokola. Pierwszy dzień planu filmowego odbył się m.in. w Muzeum Orawski Park Etnograficzny w Zubrzyca Górnej, a poświęcony był nagraniu scen teatralnych Orawskiej Grupy Teatralnej w oparciu o wcześniej wystawiany spektakl „Myśli Piotra Borowego” wg scenariusza i reżyserii Roberta Kowalczyka. Serdecznie dziękujemy skansenowi za gościnność. W drugim dniu planu zdjęciowego odbyły się wywiady - w przepięknej lipnickiej scenerii – m.in. z Robertem Kowalczykiem, Krzysztofem Wziątkiem, Ignacym Mikłusiakiem i Marcinem Kowalczykiem. Kolejny dzień zdjęciowy to wycieczka do Leżajska i rozmowa z Ojcem Samuelem Węgrzynem OFM w klasztorze ojców bernardynów przy Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia. Ostatnio natomiast, w czwartym dniu, mimo kapryśnej aury, miały miejsce wywiady, m.in. z Księdzem Proboszczem Parafii pw. św. Łukasza Jerzym Bargielem, Wójtem Gminy Lipnica Wielka Mateuszem Lichosytem, Andrzejem Dziubkiem liderem zespołu DePress, Karoliną Kowalczyk i Lucyną Borzuch. Pomału zbliżamy się do finiszu.

Film powstaje w ramach projektu „Filmoteka Małopolska”. Program finansowany jest przez Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie ze środków przekazanych z budżetu Województwa Małopolskiego, a realizowany przez Stowarzyszenie Rozwoju Orawy w partnerstwie z Gminnym Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej.

(K.K.)

DALEKA ORÁVKA BLISKA ORAWIANOM

Podobnie jak w ubiegłych latach, grupa mieszkańców Lipnicy Wielkiej udała się na weekend 17 – 18 sierpnia do położonej na południowych ru-

bieżach Słowacji wioski Orávka. Każdego roku po święcie Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny odbywa się tam festyn - Dzień Wioski Orávka. Delegacji przewodził wójt Mateusz Lichosyt, który odpowiedział swą tam obecnością na zaproszenie starosty Orávki Jána Lichanca. Jak zwykle, wyjazd umiliła też muzyka orawska w składzie: Artur Orawiec, Patryk Rudnicki, Kamil Cymerman i Robert Kowalczyk.

Niewielka wioska Orávka, leżąca tuż przy granicy węgierskiej - zagubiona wśród żywiołu węgierskiego i cygańskiego - jest efektem postanowień traktatu z Trianon, który w 1920 roku ustanowił granice dla nowo powstałych państw na bazie upadłej monarchii Austryi-Węgier. W ten sposób zasiedlono na dawnym majątku Coburgów w 1922 liczną grupę wychodźców z Górnej Orawy. Tak też dawni mieszkańcy obu Lipnic, Jabłonki, Podwilka, Piekelnika, Zubrohlavy, Klina oraz innych wiosek orawskich przenieśli na tę nową ziemię swoje zwyczaje, gwarę, śpiew i muzykę, sposób życia, pracowitość, jak też przywiązanie do religii. Nie wszystko z tego dziedzictwa dochowało się w pełni do naszych czasów. Ówczesne nowe realia życia, zmiana granic w 1938 roku, a co za tym szło, wysiedlenie orawczan, komunizm oraz współczesny globalizm spowodowały znaczące zmiany w charakterze i mentalności dzisiejszych mieszkańców Orávki. Jednak gościnność, otwartość i serdeczność pozostały.

Wdzięczne nuty piosenek orawskich są chętnie słuchane przez współczesnych orawczan, ale zawsze proszą o wykonanie pieśni M. Bałuckiego „Góralu, czy ci nie żal”. Najprawdopodobniej ich przodkowie przed laty ze smutkiem opuszczali swą ojcowiznę na Orawie z tą melodią na ustach i pozostała ta nuta tam do dziś znana. Stare fotografie z lat 20 – 30-tych XX wieku

przedstawiają orawczanów bogato wyposażonych w instrumenty. Dziś nikt już tam nie muzykuje.

Podobnie jest z gwarą orawską – jest ona rozumiana przez dzisiejszych mieszkańców Orávki, ale jedynie pan Sekeraš, który w czterdziestych latach chodził do szkoły w Chyżnem, mówi jeszcze po orawsku.

O religijności orawczan świadczy fakt, że chociaż przed wojną brakowało funduszy, a po wojnie za komunizmu nie było pozwolenia, jak tylko zapanowała wolność w 90-tych latach malutka wioska z mniej niż 200 mieszkańcami własnymi siłami wybudowała kościół, który pięknie prezentuje się w górnej części miejscowości. Dzisiejsza frekwencja na mszach jest jednak mniejsza niż w wioskach ich przodków w Polsce. Ciekawe jest to, że praktycznie każdy z mieszkańców Orávki zagadnięty przez nas z ochotą wyjaśnia skąd pochodzą jego przodkowie. Wielu z nich wspomina, że ojcowie lub dziadkowie jeździli na Orawę w odwiedzinach do swych krewnych, jednak z upływem czasu starsze pokolenie odchodzi, a dla nowych generacji z naturalnych względów kontakty stają się rzadsze lub zanikają.

Dobrze więc się kiedyś stało i dzieje do dziś, że władze obu miejscowości wykazują chęć utrzymywania kontaktów i odwiedzania się. Niech tak pozostanie.

Piotr Cymerman

REALIZACJA PROJEKTU SOCJALNEGO „AKTYWNY SENIOR”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej realizuje projekt socjalny „Aktywny senior”. Jest on skierowany do osób w wieku 60 + z terenu Gminy Lipnica Wielka. Głównym celem projektu jest aktywizacja i edukacja osób starszych, promowanie zdrowego stylu życia, podtrzymywanie zainteresowań kulturą poprzez warsztaty tematyczne i wycieczki edukacyjne. Grupa 20 seniorów od kwietnia br. wzięła udział w warsztatach z: dietetykiem, psychologiem, rehabilitantem, Kołem Gospodyń Wiejskich z naszej gminy jak również uczestniczyła w wycieczce do Muzeum - Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej. Spotkania z seniorami zawsze przebiegają w miłej atmosferze, są okazją do wspólnych rozmów i integracji.

Projekt socjalny „Aktywny Senior” jest realizowany od kwietnia do grudnia 2019 roku i dofinansowany jest ze środków otrzymanych od Wojewody Małopolskiego.

Edyta Wontorczyk

ŚWIĘTOWANIA HERÓDKA - SŁOWO OD STOWARZYSZENIA ROZWOJU ORAWY W JABŁONCE

Przygotowując się do obchodów 50 rocznicy śmierci Karola Wójcika „Heródka”, Stowarzyszenie Rozwoju Orawy we współpracy z panią Mają Spychaj-Kubacką, Stowarzyszeniem STOG, Muzeum Etnograficznym w Krakowie, Polskim Towarzystwem Ludoznawczym O/Kraków i Gminnym Cen-

trum Kultury w Lipnicy Wielkiej podjęło od 2016 r. cztery duże działania. Pierwszym był projekt posiadu teatralnego pt. „Nasz Heródek lipnicki”, w którym p. Spychaj-Kubacka podjęła się kwerendy i badań terenowych a następnie przygotowania niezwykle przedstawienia, do którego zaangażowała mieszkańców Orawy. Celem tego projektu było zebranie wspomnień i twórcze ich przetworzenie a następnie pokazanie zebranej publiczności, co miało miejsce 10 i 12 listopada 2018 r. w Lipnicy Wielkiej i 29 kwietnia oraz 28 października 2019 w Krakowie. Działanie to sfinansowało Narodowe Centrum Kultury w ramach programu „Kultura – Interwencje 2017”.

trum Kultury w Lipnicy Wielkiej podjęło od 2016 r. cztery duże działania. Pierwszym był projekt posiadu teatralnego pt. „Nasz Heródek lipnicki”, w którym p. Spychaj-Kubacka podjęła się kwerendy i badań terenowych a następnie przygotowania niezwykle przedstawienia, do którego zaangażowała mieszkańców Orawy. Celem tego projektu było zebranie wspomnień i twórcze ich przetworzenie a następnie pokazanie zebranej publiczności, co miało miejsce 10 i 12 listopada 2018 r. w Lipnicy Wielkiej i 29 kwietnia oraz 28 października 2019 w Krakowie. Działanie to sfinansowało Narodowe Centrum Kultury w ramach programu „Kultura – Interwencje 2017”.

go, którzy omawiali różne aspekty postaci Heródka, od jego fizjonomii, przez życiorys, po twórczość i jej wydzźwięk w dzisiejszych czasach. Konferencji towarzyszyła wystawa zdjęć rzeźb Heródka pokazanych w różnych miejscach na Orawie: od domu, w którym mieszkał, przez skansen w Zubrzycy Górnej, kościół w Orawce, po Babią Górę, a także w malowniczej siedzibie, drewnianym XVII wiecznym drewnianym kościółku, Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdrój, gdzie znajduje się największa kolekcja rzeźb Karola Wójcika w Polsce. Zdjęcia wykonała Klaudyna Schubert z Krakowa. Trzecim działaniem było wykonanie i odsłonięcie 8 września 2019 tablicy pamiątkowej, którą umieszczono na budynku Szkoły

Podstawowej w Lipnicy Wielkiej – Przywarówce. Tablicę ufundowało Stowarzyszenie Rozwoju Orawy i Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Przy tej Szkole działa zespół folklorystyczny „Orawianie” im. Heródka, który 4 września 2019 r. przygotował wzruszającą oprawę muzyczną mszy św. w intencji swojego Patrona. Msza mogła się odbyć w parafii pw. św. Stefana w Lipnicy Małej, dzięki uprzejmości księdza proboszcza Piotra Grotowskiego, i była intencją od małolipniczan. W tym roku zwieńczeniem upamiętnienia postaci Karola Wójcika „Heródka” będą jeszcze: wystawa jego rzeźb w Muzeum Etnograficznym w Krakowie w listopadzie 2019 r.; muzeum wzięło na siebie cały ciężar organizacyjny tego przedsięwzięcia, i wydanie książki „Heródek – Nowy mit”. Monografia artysty to nasz czwarty jubileuszowy projekt. Wspierają nas w nim organizacje pozarządowe z Krakowa i wszystkie najważniejsze muzea w regionie i w Polsce. Dotację na wydanie monografii pozyskało również Stowarzyszenie Rozwoju Orawy, a przyznało ją Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w programie „Kultura ludowa i tradycyjna” na lata 2018/2019.

W imieniu Orawian serdecznie dziękujemy pani Mai Spychaj-Kubackiej za podjęcie ogromnego wyzwania, jakim było zebranie materiałów, ich opracowanie i przybliżenie osoby Heródka, który dla wielu jest wciąż kontrowersyjny. Cieszymy się, że odnalazła Pani tyle rozproszonych rzeźb artysty. Jesteśmy wdzięczni, że w tak niekonwencjonalny sposób, jakim były warsztaty teatralne i powstałe w ich wyniku spektakle, wcześniejszy, z 2012 r. „Nieudany krewniak” i „Nasz Heródek lipnicki” z 2018 r., pokazała Pani „orawskiego Nikifora” w sposób nowoczesny, przemawiający do współczesnego widza. Nie byłoby to możliwe bez ogromu emocjonalnego zaangażowania i Pani doświadczenia. Życzymy dalszych, równie spektakularnych sukcesów!

*Lucyna Borczuch, Stowarzyszenie
Rozwoju Orawy Jabłonka*

TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA KAROLA WÓJCIAKA HERÓDKA

Nie wszystko uratujemy (...) pewno taki jest porządek tego świata. Coś odchodzi, przychodzi coś nowego. Kto jednak nie szanuje Orawy, śpiewu, muzyki, kultury orawskiej, naszej historii, nie będzie szanował drugiego człowieka (...) Jeśli zatracimy to, co orawskie, ci co przyjdą po nas nam nie wybaczą. Karol Fitak (1926-2008)

Rok 2019 to czas Karola Wójciaka. Dokładnie 1 września minęło pół wieku odkąd nie ma go wśród nas. Odślonięcie dedykowanej mu tablicy pamiątkowej wpisuje się w działania, które były przygotowaniami do obchodów 50 rocznicy śmierci artysty. Tajemnicza i niejednoznaczna postać „lipnickiego dziada”, „rzeźbiarza prymitywisty”, „muzykanta z Bożej łaski” do dzisiaj wywołuje wśród mieszkańców Lipnicy Wielkiej skrajne emocje. Jedno jest pewne: czy tego chcą czy nie, Heródek stał się elementem ich dziedzictwa kulturowego który trudno pominąć. To kłopotliwe dziedzictwo, ale poprzez tę kłopotliwość spełnia właśnie swoją fenomenalną rolę: przypomina o sobie. Pamięć o Heródku w jego społeczności, jeśli przywołana, nadal pozostaje w obszarze rozdarcia między uszanowaniem a lekceważeniem, rozmowną zadumą a niechętnym milczeniem. Czasami jedynym komentarzem bywa wzruszenie ramion, czy śmiech. Jednak Heródek odcisnął głęboki ślad na swoich i jego małej ojczyźnie.

Pomysł upamiętnienia Heródka stosowną tablicą z pewnością był pomysłem wielu ludzi, a jeśli nie wielu, to na pewno kilku osób. Pomysł to jednak nie wszystko. By go zrealizować, niezbędna jest sposobność. Nie wszyscy ją mieli. W moim przypadku taka sposobność się nadarzyła. Okazali się nią ludzie i czas. Wśród ludzi ci zaangażowani w działalność w instytucjach i stowarzyszeniach. Udzielali mi rad i służyli pomocą. W Krakowie - znajomi, którzy współtworzą ze mną Stowarzyszenie STOG; tu szczególnie Grzegorz Graff, kustosz Muzeum Etnograficznego w Krakowie, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział w Krakowie oraz pracownicy Urzędu Marszałkowskiego, którzy organizowali szkolenia dotyczące pozyskiwania grantów na projekty w wojewódzkich konkursach. Podstawowym warunkiem, by pomysły i działania mogły mieć szerszy zasięg i znaczenie są pieniądze, a te należy zdobyć. Zdobywałam je pisząc wnioski i startując w różnych konkursach o dotacje. Na Orawie najważniejsze przyjazne mi i skuteczne

w zdobywaniu finansowania „Heródkowych” pomysłów okazało się Stowarzyszenie Rozwoju Orawy z Jabłonki; zwłaszcza nieoceniona Renata Martyniak. S.R.O. i STOG nawiązały współpracę w 2016 roku, przy okazji realizacji projektu HERODEK.PL. Następnego roku otrzymałam od S.R.O. zaproszenie do wzięcia udziału w projekcie, którego efektem był spektakl „Nasz Heródek lipnicki – posiad teatralny”. Teatralne doświadczenie zaowocowało kolejną współpracą. To na co się porwaliśmy zakrawało na wyprawę z motyką na Księżyc, ale udało. Postanowiliśmy wystartować równocześnie w dwóch konkursach, w jednym do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o dotację na publikację książkową o Karolu Wójciaku Heródku (dotację przyznano); w drugim do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego na projekt kulturowo-edukacyjny (dotację również przyznano). Projekt dofinansowany przez Urząd Marszałkowski zakładał m.in. zorganizowanie w Krakowie konferencji interdyscyplinarnej dotyczącej Karola Wójciaka i ufundowanie dedykowanej mu tablicy pamiątkowej. Konferencja ZAPEŁNIONA PUSTKA odbyła się w Muzeum Etnograficznym w Krakowie, w październiku 2018 roku, a tablica doczekała się szczęśliwie odślonięcia w jubileuszowym 2019 roku.

*

8 września 2019 roku w ramach XXI Gminnych Dożynek miało miejsce bardzo ważne wydarzenie kulturalne: odślonięto tablicę upamiętniającą Karola Wójciaka Heródka. Tablica widnieje na fasadzie Szkoły Podstawowej nr 4 w Lipnicy Wielkiej - Przywarówce. Dlaczego w Przywarówce? Tu Heródek jest prawie jak w domu: obok swojego orędownika doktora Emila Kowalczyka i Leona Rydla. Przy szkole działa od 1973 Zespół Regionalny Muzyki Dziecięcej „Orawianie” im. Heródka. Patron szkoły i założyciel Zespołu, Emil Kowalczyk starał się propagować osobę i sztukę Karola Wójciaka. To od doktora Kowalczyka pochodzi nazwanie Heródka „orawskim Nikiforem” i „artystą światowego formatu”. Niestety,

w tych propagatorskich staraniach doktor był osamotniony. Osobiście, od początku moich prac na rzecz Heródka, to właśnie w tej szkole znalazłam wsparcie w osobach ówczesnej dyrektor Janiny Karkoszki i instruktora Zespołu „Orawianie” Eugeniusza Karkoszki. Dzieci z Zespołem zawsze towarzyszyły ważnym dla Heródka wydarzeniom. Uczniowie tej lipnickiej szkoły brali udział w warsztatach edukacyjnych na temat rzeźbiarza, czy lekcjach, na które bywałam w spontanicznych zapraszana do szkolnych klas. Nie wyobrażałam sobie innego miejsca na upamiętnienie Heródka. Rozpoczęłam rozmowy, a pomysł przyjęto entuzjastycznie. Mimo zmian w strukturach władz szkoły, inicjatywa miała szczęśliwy finał.

Tablicę wykonali rzeźbiarze z Lipnicy Małej Magdalena Kostrzewa-Smreczak i Marian Smreczak. Prywatnie artyści doceniają znaczenie sztuki Wójciaka. Stworzyli scenografię i kostiumy do spektaklu „Nasz Heródek lipnicki...”. Magdalena Smreczak jako nauczyciel pokazuje Heródka uczniom, prowadzi inspirowane jego twórczością warsztaty plastyczne, pisze o nim wiersze. Teraz małolipniczanie zostawiają swój ślad w historii rzeźbiarza tworząc mu tablicę z jego portretem. Marian Smreczak mówi: „Dlaczego Heródek i dlaczego tu? To jedyny Orawianin, który jest we wszystkich światowych opracowaniach dotyczących sztuki naiwnej. Chciałbym mieć taką wyobraźnię. Teraz, oprócz nagrobka, na który ktoś trafi lub nie, jest tablica która go upamiętnia. Bliżko mu stąd do Babiej Góry i spełnia się też myśl doktora Emila Kowalczyka. Zawsze chciał widzieć właśnie w Przywarówce 'galerię' ważnych dla Orawy osobowości. Nikt nie przypuszczał, że on sam tak szybko się tu znajdzie”. Inspiracją do wykonania portretu Karola Wójciaka widocznego na tablicy była fotografia wykonana w 1969 roku przez prof. Romana Reinfussa (archiwum muzeum etnograficznego w Krakowie). Fundatorami tablicy są Stowarzyszenie Rozwoju Orawy w Jabłonce i Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Odsłonięcia dokonali: wójt gminy Mateusz Lichosyt, reprezentant Stowarzyszenia Rozwoju Orawy Jan Kuliga (obecnie także Sekretarz Gminy), artyści - wykonawcy tablicy oraz obecna dyrektor Szkoły Nr 4, Bożena Marcinek, która wspierała tę oddolną inicjatywę. Składam serdeczne podziękowania wszystkim, którzy pomogli doprowadzić do tego historycznego momentu w zachowywaniu żywobycia Karola Wójciaka. Dla tych, co przyjdą po nas...

Maja Spychaj-Kubacka,
Stowarzyszenie STOG Kraków

„ORAWIANIE IM. HERÓDKA” W CHORWACJI

W dniach 31.07-03.08 Zespół Regionalny „Orawianie” im. Heródka z Lipnicy Wielkiej na Orawie przebywał na Międzynarodowym Festiwalu „V Summer in Kvarner Music Festival” Omisjalj, Crikvenica w Chorwacji. Nasz zespół co roku stara się wyjeżdżać gdzieś poza granicę kraju, poznając różne

zakątki Europy, promując również naszą Orawę. W tym roku Orawianie postavili na Chorwację. I jakże słuszna była to decyzja! Sześć cudownych dni w tym „przedśionku nieba” pozostanie na długo w naszej pamięci!

Cudowne widoki, ludzie, plaże i atmosfera. Chcieliśmy, będąc tam, uchwycić każdy promyk Chorwackiego słońca, każdy z tych cudownych widoków, tak, że całkowicie zapomnieliśmy o Bożym świecie! Oczywiście były też i występy. Pomimo ogromnych upałów zespół występował i to z ochotą, a nasze melodie cudownie brzmiały pośród Chorwackich skał, wzbudzając zainteresowanie zarówno wśród mieszkańców, jak i licznych turystów. Tak, że wyjazd zespołu do Chorwacji na długo pozostanie w naszej pamięci i w naszych sercach.

Jest to jedno z tych miejsc, do których nie można po prostu nie wrócić! I tak też pewnie uczynimy. Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do tego wyjazdu. Opiekunom, rodzicom i naszej Pani Dyrektor Bożenie Marcinek z mężem. W drodze powrotnej „zahaczyliśmy” jeszcze o Wiedeń. Zobaczyliśmy (co prawda tylko z autobusu, ale jednak) najważniejsze jego zabytki, a potem wjechaliśmy na wzgórze Kahlenberg, skąd podziwialiśmy piękną panoramę tego miasta, a Pani Magda opowiadała nam o jego zabytkach, jak i o samym wzgórzu, które jest z wiadomych powodów tak ważne dla Polaków.

Karkoszka Eugeniusz
(Fotorelacja przedstawiona oczami P. Magdaleny Kostrzewy - Smreczak i P. Barbary Brenkus)

Sentymentalna gawęda z górami

1. Hej, góry, moje góry, wyście mnie zrodziły,
(Hej) Wase hole, pola, lasy, mnie żywiły.

2. Hej, góry, moje góry, bystre wody mnie poiły,
Zebym se był zawse zdrowy i wesoły.

3. Hej, góry moje góry, wiatry mnie kołysały,
Kiek se w kołysce, płakoł mały.

4. Hej, góry, moje góry, wyście mnie skoliły,
Jako se mom zjeżdzać na nartach z góry.

5. Hej, góry, moje góry, wyście mnie chłodziły,
Kie sie przy robocie ostatnie poty łoły.

6. Hej, góry, moje góry, wyście syćkich przestrzegaly,
Zeby sie dzieci nie wadziły, ale se pomagały.

7. Hej, góry, moje góry, wyście mnie zachęcały,
Byk se kierował wzrok wysoko do góry.

8. Hej, góry, moje góry, wyście mnie chowały,
Zebyk sie nie hańbiół przynosić Bogu chwały.

9. Hej, góry, moje góry, wyście mnie skoliły,
Jako się mom w zyciu wspinać hen do góry.

10. Hej, góry, moje góry, wyście mnie hartowały,
Zebyk zawse syndy chodził twardy.

11. Hej, góry, moje góry, wyście mnie ryktowały,
Zebyk się nie boł w zyciu zodnej cornej chmury.

12. Hej, góry, moje góry, wyście mnie ucyły,
Jako mom miłować swe ojcyeste strony.

13. Hej, góry, moje góry, wyście w sercu były,
Kiek z zolem wyjeżdzoł w dalekie krainy.

14. Hej, góry, moje góry, za wami tęskno było,
Kiedy sie od was daleko przebywało.

15. Hej, góry, moje góry, a kie mnie przykryjo wase skały,
Zebyk mogł na was pozierać z góry.

(Pamięci brata ks. Stanisława – ks. Józef Warzeszak, 6.06.2019 r.)

KOMENTARZ DO PIOSENKI

Napisałem tę piosenkę po nagłej śmierci brata – ks. Stanisława. Pisząc ją miałem przed oczami życie brata, swoje życie, ale też życie mieszkańców całej Orawy. Na okładce poświęconej Jemu książki zamieściłem pierwszy wers. Myślałem nawet wtedy, że taka piosenka już istnieje. Ale w internecie jej nie znalazłem. Napisałem więc sam. Można ją śpiewać na melodię orawską lub podhalańską. To jest taka nostalgiczna gawęda z górami. Na zdjęciach góry wydają się zwykle bardzo surowe. Natomiast Babia Góra – od strony południowej zalesiona, zielona i łagodnie wznosząca się wzwyż – przedstawia się raczej przyjaźnie, choć z pewnością niejednemu mogła dać się mocno we znaki. Ale góry są tu także symbolem całego środowiska górskiego, społeczności górskiej, rodzinnej, w której się każdy wychowuje i żyje.

Ad 1. Pierwszy wers „hej, góry, moje góry, wyście mnie zrodziły” jest oczywiście zwrotem poetyckim. Chciałem tu powiedzieć mniej więcej tyle, że urodziłem się i wychowałem pośród gór, że to środowisko mnie ukształtowało, że jestem górale. Drugi wers: „hole, pola, lasy mnie żywiły” powiada, że ta górską ziemię wszystkich nas żywi. „Hole” – to górskie łąki, na których wypasano owce, niżej tzw. młaki, na których wypasano bydło oraz łąki, z których zbierano siano dla zwierząt, które żywią. Wreszcie pola uprawne – pierwsze i podstawowe źródło wyżywienia, czy lasy, gdzie dzieci i dorośli zbierają grzyby, leśne owoce.

Ad 2. Skoro góry zaspokajały nasz głód, to zaspokajały i pragnienie. Ileż to razy pijaliśmy czystą, zimną wodę z górskich potoków. Woda, którą pijemy, wypływa z gór. Zdrowe powietrze, zdrowa woda, dają zdrowie, a jeśli człowiek jest zdrowy to i wesoły. Może tu tkwi sekret, dlaczego górale są tak weseli.

Ad 3. Dzisiaj kołysze się dzieci w wózkach, dawniej zaś w kołyskach. A któż nie płakał, kiedy był mały... Choć wiatry nie bywały tak silne, żeby przenikać ściany domów; któż jednak nie musiał się kiedyś mocować z porywistym, górskim wiatrem...

Ad 4. Dzisiaj są skocznie, są przygotowane zjazdy slalomowe, ale kiedyś zjeżdżaliśmy na nartach, które zrobili dla nas dziadkowie czy wujkowie. Będąc młodymi chłopakami nauczyliśmy się zjeżdżać z niewielkich pagórków, a z kolei te pagórki zmuszały nas do większej sprawności,

nawet do pokory, a niekiedy i karały za zbytnią brawurę, kiedy się ktoś przewrócił, a może i krzywdę sobie zrobił.

Ad 5. Ale życie ludzi gór – to nie tylko zabawa i śpiew, lecz od najmłodszych lat, także ciężka praca. Dzisiejsi gospodarze mają już maszyny i łatwiej im obrabiać pola. Dawniej trzeba było jednak dobrze się napocić przy ręcznym koszeniu siana, zboża, a potem przy suszeniu i zwożeniu, czy przy wielu innych pracach.

Ad 6. Tu pojawia się myśl taka trochę wychowawcza. Bo choć zapewne większość rodzin żyje w zgodzie i pokoju, ale zdarzają się też i kłótnie, a przecież to nie licuje z pięknem gór i pokojem, jaki one dają.

Ad 7. Jakże często Jan Paweł II wskazywał, że góry kierują spojrzenie człowieka ku górze, ku temu, co duchowe, co wzniosłe, co szlachetne, ku niebu, ku wieczności, ku Bogu. Warto więc przypomnieć sobie o tym i zachęcić do patrzenia wzwyż, a nie tylko ku temu, co na ziemi.

Ad 8. „Chować” oznacza żywić, ale też i wychowywać. Zwłaszcza matki góralki przywiązują dużą wagę do tego, by ich dzieci nie hańbiły się Boga,

a wręcz przeciwnie, by przymnażały Bogu chwałę, stąd tyle powołań kapłańskich i zakonnych. Stąd ważne jest, by podtrzymywać w młodym pokoleniu odwagę wyznawania wiary katolickiej odziedziczonej po ojcach.

Ad 9. Ażeby wejść na szczyt gór, potrzeba wiele wysiłku, samozaparcia i wytrwałości. Toteż wspinanie się po górach zachęca zarazem ludzi do stawiania sobie wzniosłych celów, do wytrwałości w ich osiągnięciu, wreszcie do zdobywania szczytów człowieczeństwa, ale nie karierowiczostwa.

Ad 10. Mówi się o góralach, że są twardzi, bo góry ich szczególnie zahartowały. I mają być twardzi, tzn. mają nie zrażać się przeciwnościami, których w życiu nie brakuje.

Ad 11. W górach, podobnie jak w życiu, zbierają się nieraz czarne chmury. Mimo to musimy spełniać swe zadania – zwozić siano czy zboże. Tak też jest i w życiu: mimo gromadzących się czarnych chmur, trzeba zachowywać się mądrze i odważnie, nie panikować, ale spokojnie szukać rozwiązania trudności.

Ad 12. Góry mają w sobie coś takiego, że się je lubi, że się je kocha, że

przyciągają, że kocha się całą tę ziemię ojczystą, że ta kraina jest człowiekowi droga, a kiedy się opuszcza swą małą ojczyznę, pozostawia nawet w sercu jakąś taką smętną nutę.

Ad 13. Kiedy opuszcza się strony rodzinne i zabiera się ze sobą na plecach pełną walizkę rzeczy osobistych, zabiera się też serce wypełnione sprawami rodzinnymi, sąsiedzkimi, religijnymi, zwyczajowymi, którymi potem długo człowiek się karmi i umacnia.

Ad 14. Kiedy pozostaje się na miejscu, blisko gór, kiedy trzeba ciężko pracować, czar tych gór jakoś blednie. Ale im dalej od nich jesteśmy, tym większa tęsknota za nimi nas ogarnia.

Ad 15. O ile dotychczas wpatrywaliśmy się w przeszłość, o tyle ostatnia zwrotka wybiega w przyszłość, kiedy to górskie kamienie pogrzebią nasze ciało. Nie wszystko jednak w człowieku umiera: pozostaje przecież żywa, nieśmiertelna dusza, pozostaje moje ja. Dlatego w ostatnich słowach wyrażam pragnienie, bym jeszcze po śmierci mógł podziwiać piękno gór. A jako człowiek wierzący pragnę ostatecznie nawet czegoś więcej: pragnę bym mógł z nieba, z góry, od Boga, podziwiać ten stworzony świat.

POŚWIĘCENIE FIGUR ŚW. JÓZEFA I ŚW. ANTONIEGO

W niedzielę 11 sierpnia w kościele św. Jadwigi Królowej w Lipnicy Wielkiej – Murowanicy poświęcono przywiezione z Medjugorie drewniane figury św. Józefa i św. Antoniego.

Św. Józef opiekun św. Rodziny czczony jest w parafii od początku jej istnienia, parafianie upraszają przez Jego wstawiennictwo potrzebne łaski w rodzinach.

Św. Antoni patronuje wszystkim akcjom charytatywnym organizowanym w parafii.

Modlimy się aby święci Józef i Antoni byli wsparciem dla wszystkich, którzy przez Ich wstawiennictwo zanoszą do Pana Boga swoje prośby i modlitwy.

Ks. Andrzej Pawlak, proboszcz

JESIENNA ZBIÓRKA ŻYWNOŚCI DLA DZIECI Z DOMU DZIECKA W PAWLIKOWICACH K/KRAKOWA

W parafii św. Jadwigi w Lipnicy Wielkiej Murowanicy we wrześniu została przeprowadzona zbiórka żywności dla podopiecznych z Domu Dziecka w podkrakowskich Pawlikowicach prowadzonego przez księży ze zgrupowania Księża Michalitów.

Z wychowankami Domu Dziecka i opiekunami Księżmi Michalitami spotkaliśmy się wspólnie pielgrzymując do

Rzymu na kanonizację św. Jana Pawła II w roku 2014. Kiedy rozmawialiśmy z młodzieżą, która mieszka w Pawlikowicach w Domu Dziecka, usłyszeliśmy od nich jak wiele zawdzięczają swoim opiekunom i wychowawcom. Księża Michalici opowiadali o swojej pracy z młodzieżą o codziennych radościach i trudach związanych z prowadzeniem Domu Dziecka. Od tamtego spotkania

organizujemy w naszej parafii zbiórki żywności. W czasie tegorocznej jesiennych zbiórki mieszkańcy Murowanicy ofiarowali ziemniaki, korbacze, oscypki, jajka, sery, dynie, buraki i złożono ofiary pieniężne. Dziękuję wszystkim, którzy włączają się w akcje niesienia pomocy potrzebującym wychowankom Domu Dziecka w Pawlikowicach.

Ks. Andrzej Pawlak, proboszcz

XXXVIII PIESZA PIELGRZYMKA GÓRALSKA

Tegoroczna Piesza Pielgrzymka Góralaska, jak co roku, miała miejsce w ostatnim tygodniu lipca. Tradycyjnie rozpoczęła się Mszą Świętą w kaplicy Św. Antoniego w Zimnej Dziurze, którą odprawił ksiądz biskup Jan Szkodoń oraz księża z naszych orawskich parafii. Udzielili nam błogosławieństwa i wyruszyliśmy...

Wędrowaliśmy trochę w słońcu, trochę w deszczu a nawet w czasie burzy. Z radością w sercach i śpiewem na ustach pokonałmy ponad 200 km. Po drodze doświadczyliśmy ogromnej gościnności i dobroci ze strony napotkanych na trasie ludzi. Mieliśmy czas na modlitwę, rozmowę i refleksję nad codziennością. Każdy z nas niósł ze sobą jakiś, wydawałoby się ciężki bagaż troski i problemów, jednak w drodze niejednokrotnie okazywało się, że bagaż innych jest zdecydowanie cięższy, a ja powinienem raczej dziękować niż się zamartwiać. Pielgrzymka zawsze stwarza okazję do poznania ludzi mocno doświadczonych przez życie, a po rozmowie z nimi można dostrzec to co się ma. Wartości takie jak zdrowie, zgoda i zrozumienie wśród najbliższych, miłość, przyjaźń i względny dobrobyt niby są doceniane, jednak czasem można do nich przywyknąć i zapomnieć ile są warte.

Do Matki Boskiej dotarliśmy odrobinę zmęczeni, ale szczęśliwi. Na Jasnej Górze przywitani nas ksiądz arcybiskup Marek Jędraszewski, pielgrzymi z naszej parafii na czele z księdzem proboszczem oraz pielgrzymi z innych orawskich parafii. Dziękujemy wam za tak piękne i liczne powitanie, mamy nadzieję, że za rok wybieriecie się i Wy. Co prawda tego roku grupa Orawa liczyła około 250 pątników, jednak z naszej parafii już tylko 20. Wygląda na to że jest nas co rok mniej. Ale mamy też powód do dumy, nasz brat pielgrzymkowy Pan Jan jest najstarszym pielgrzymem grupy Orawskiej. Niejeden mógłby mu pozazdrościć kondycji. Bijemy wielkie brawo i życzymy aby dawał nam przykład jeszcze przez co najmniej 20 lat.

Pielgrzymkę zakończyła uroczysta Msza Święta w Bazylice na Jasnej Górze, odprawił ją Ksiądz Arcybiskup oraz księża z wielu góralskich parafii. Wieczorem odbył się Apel Jasnogórski z naszym udziałem. W XXXVIII Pieszej Pielgrzymce Góralskiej wzięło udział około 1000 pielgrzymów. Mamy nadzieję, że liczba ta będzie wzrastać, tym bardziej, że za dwa lata odbędzie się pielgrzymka jubileuszowa.

Edyta Solawa

„DROGA KU ŚWIĘTOŚCI” - ŚWIĘTO PATRONA W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 1 IM. ŚW. KRÓLOWEJ JADWIGI W LIPNICY WIELKIEJ

Święto Patrona to bardzo ważny dzień w tradycji Szkoły Podstawowej nr 1. Co roku wspominamy naszą Patronkę, Św. Królową Jadwigę. Nie tylko wspominamy, ale chcemy też czerpać z jej krótkiego, ale owocnego życia jak najwięcej.

7 czerwca, w przeddzień uroczystości odpustowych, uroczyste obchody święto patronalne szkoły rozpoczęło się od utworzenia orszaku złożonego z odświętnie ubranych, uczniów, nauczycieli i dyrekcji oraz pochodu do kościoła parafialnego w Lipnicy Wielkiej - Murowanicy. Tam miała miejsce msza św. odprawiana przez ks. Proboszcza Andrzeja Pawlaka. Mottem przewodnim homilii było nawiązanie do pytania postawionego na początku rozważań: Dlaczego Św. Królowa Jadwiga może być dla nas wzorem do naśladowania? W swoim kazaniu zwrócił on uwagę na wartości, którym hołdowała Jadwiga, a mianowicie: wiarę, naukę, modlitwę i całkowite zawierzenie swojego życia Bogu. Oprawę słowną i muzyczną mszy św. przygotowała z uczniami szkoły pani Iwona Rószczka-Wojdyła.

Dalszy ciąg uroczystości miał miejsce w szkole. Dyrektor Łukasz Kłozyk powitał serdecznie wszystkich Gości, którzy zechcieli zaszczyścić nas swą obecnością: Jakuba Dyrca V-ce Wójta Gminy Lipnica Wielka, Franciszka Pindziaka Radnego Gminy Lipnica Wielka a zarazem Sołtysa Murowanicy, Mateusza Machajdę – Radnego Gminy Lipnica Wielka, księdza Proboszcza Andrzeja Pawlaka, były Dyrektor Szkoły Danutę Pastorczyk, Dyrektor CUW w Lipnicy Wielkiej Marzenę Michalak, panią Danutę Sojkę, Grono Pedagogiczne, przedstawicieli Rady Rodziców na czele z przewodniczącą Anną Piotrowską, oraz wszystkich pracowników szkoły. W swoim przemówieniu Pan Dyrektor podkreślił wagę tego szczególnego dnia. Jak stwierdził: „Jest to jeden z tych

dni, który skłania nas do refleksji i przemyśleń”. Podkreślił, iż nasza szkolna rodzina jest dumna, że od 22 lat jej Patronem jest Wielki Człowiek, Święta Królowa Jadwiga, człowiek, który swoim życiem wskazywał drogę następnym pokoleniom – drogę do sukcesu i zwycięstwa. „Myślę, że wszyscy chcemy odnosić sukcesy, zwycięstwa, ale pamiętajmy, że nic nie mamy za darmo, musimy na to zapracować, znosić trudy nauki, znoje codziennego życia, podejmować różne decyzje, tak jak to robiła nasza Patronka Królowa Jadwiga. Biermy z niej przykład”. Tymi słowami zakończył przemówienie i zaprosił do obejrzenia programu artystycznego. Montaż słowno – muzyczny przygotowany przez panią Edytę Karkoszkę oraz panią Agnieszkę Kłozyk nawiązywał do hasła przewodniego, będącego elementem dekoracji - „Droga ku świętości”. Konferansjerzy przenosili widzów w sceny z życia świętej Królowej Jadwigi, która wyłaniając się w kolejnych odsłonach, swoimi słowami i decyzjami potwierdzała fakt, iż zasłużyła na kolejne tytuły - osoby wspierającej naukę, szerzącej wiarę, strażnika pokoju, pocieszycielki

ubogich, opiekunki chorych, orędowniczki skrzywdzonych, budowniczego kościołów oraz osoby o mocy uzdrawiania. Całości dopełniały pieśni – strofy Hymnu Szkoły, „Jadwigo Polski Królówo (...)”, wiersze oraz postać Jana Długosza. Jego cytaty z „Roczników czyli Kronik Sławnego Królestwa Polskiego”, potwierdzały kolejne kroki ku świętości Patronki. Scena „Stópka Św. Królowej Jadwigi” ożywiła całość przedstawienia, zaś wiersze w wykonaniu najmłodszych uczniów naszej szkoły, będące hołdem dla zasług Patronki, zwieńczyły całość przedstawienia.

Wspaniały występ uczniów został nagrodzony gromkimi brawami, gratulacjami oraz podziękowaniem zebranych Gości. Na zakończenie Pan Dyrektor podziękował uczniom za przepiękną grę, a paniom za ogromne zaangażowanie w przygotowanie akademii i również pogratulował pięknego występu. Podziękował także pani Monice Tlaćce za pomoc przy wykonaniu scenografii oraz panu Mirosławowi Smoleniowi za przygotowanie podkładów muzycznych.

mgr Agnieszka Kłozyk

KRAKÓW KOLEJNY RAZ

Kraków to miejsce magiczne dla wszystkich, którzy chcą zaczerpnąć łyk kultury, odwiedzić sale teatralne, muzealne, a także przenieść się w zamierzchnie czasy.

To tutaj właśnie, dnia 13.06.2019 r., postanowili przyjechać wychowankowie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi. Tego dnia odbyła się wycieczka kl. V a i b - VI, której opiekunami byli p. E. Karkoszka, p. K. Buroń i p. T. Kramarz i p. Dyrektor Ł. Klozyk.

Pierwsze kroki skierowali uczniowie do Teatru Współczesnego na szatańsko ciekawe przedstawienie inspirowane powieścią K. Makuszyńskiego pt. „Szatan z siódmej klasy”. To ekscytująca, przygodowo - detektywistyczna opowieść o przygodach Adasia Cisowskiego, który na oczach widzów rozwiązuje zagadkę z czasów wojen napoleońskich. Po spektaklu odbyły się warsztaty teatralne, podczas których uczniowie poznali tajniki gry aktorskiej, przypomnieli sobie pojęcia związane z teatrem i sami stanęli na deskach sceny, próbując swoich sił, jako przyszli aktorzy.

Z kolei wychowankowie udali się do Podziemi Rynku Krakowa. Spacerując po krakowskim Rynku niewiele

osób wie, że pod ich stopami znajduje się najprawdziwszy skarb - pełny tajemnic, podziemny świat, gdzie zaprezentowane zostały najstarsze dzieje najważniejszego, mieszczańskiego miejsca Krakowa – Rynku Głównego. Dzięki pracy archeologów udostępniono 6000m2 podziemnych części Rynku, gdzie zobaczyć można 1000 lat historii tego miejsca. Całość wzbogacona jest multimedialnymi wizualizacjami, urządzeniami oraz wystawą najprawdziwszych przedmiotów z całego okresu istnienia Krakowa, które odkryto podczas wykopalisk archeologicznych w tym czasie.

Po odwiedzeniu podziemnej wystawy uczniowie przeszli na pierwsze piętro Sukiennic, gdzie mieści się Galeria Sztuki Polskiej XIX wieku – oddział Muzeum Narodowego w Krakowie. Jest ona najstarszym oddziałem Muzeum Narodowego. Obecnie galeria jest największą w Polsce stałą ekspozycją dziewiętnastowiecznego polskiego malarstwa i rzeźby. Dzieła wystawione są w czterech salach, które dzieci dokładnie mogły poznać poprzez warsztaty malarskie - zadania z karty pracy przygotowane przez przewodnika z Grupy Aktywni. Szczegóły, które uczniowie mieli znaleźć na obrazach, karykatury, które mieli rozpoznać, tytuły, które mieli dopasować z pewnością sprawią, że to aktywne zwiedzanie na długo pozostanie im w pamięci.

Po tych ekscytujących zadaniach i wrażeniach, jakich uczniowie doznali podczas zwiedzania, nadszedł czas na chwilę przerwy i wytchnienia w Mc Donald, rozkoszując się smacznym hamburgerem, a dla starszych uczestników wycieczki w kawiarni przy pachnącej i aromatycznej kawie.

Wyprawa 13.06.19 to chwile dobrej zabawy i integracji połączone z elementami edukacyjnymi. Być może odwiedzimy to magiczne miejsce znów za rok, kto wie...

Edyta Karkoszka

ORAWSKI DZIEŃ RODZINNY

23 czerwca 2019 roku na stadionie w Lipnicy Wielkiej odbył się Orawski Dzień Rodzinny zorganizowany przez Stowarzyszenie „Gdzie Dwóch albo Trzech”. Jest to impreza charytatywna, której celem była zbiórka dla trzech podopiecznych stowarzyszenia.

O godzinie 12.00 wystartował rajd rowerowy i nordic walking – ok. 320 osób. Uczestnicy rajdu rowerowego mieli do wyboru 2 trasy krótszą ok. 15 km oraz dłuższą ok. 25 km, natomiast trasa nordic walking liczyła ok. 5 km. Po powrocie z rajdów na stadion sportowy i posiłku regeneracyjnym wszystkim uczestnikom zostały wręczone pamiątkowe medale oraz rozlosowano nagrody tj. 4 rowery, kaski, kijki nordic walking, a także vouchery ufundowane przez licznych sponsorów. Następnie został rozstrzygnięty konkurs rysunkowy pt.: „Kocham rodziców za...”, z rozdaniem nagród

dla laureatów poszczególnych kategorii. Kolejnymi atrakcjami Orawskiego Dnia Rodzinnego był pokaz Orawskiego Klubu Motocyklowego oraz Orawskiej Szkoły Karate. Po raz pierwszy na Orawie odbyły się także zawody w Runballu. Przedstawiona została również całoroczna akcja charytatywna Stowarzyszenia „Łamiemy Bariery” na rzecz osób niepełnosprawnych. Kolejnym punktem programu były zawody z okazji Dnia Ojca z atrakcyjnymi nagrodami dla wszystkich uczestników oraz pokaz iluzjonisty Michała Skubidy. Niesamowitą atrakcją było również postawienie i wzbicie się balonu PCD Salami z Nowego Targu. Ok. godziny 19.00 wystąpił na scenie zespół Samtel a następnie Dj Marek zaprosił do swojej zabawy tanecznej. Impreza była prowadzona przez znanego i lubianego Irka Bielenika. Przez cały dzień na stadionie były dostępne gry i zabawy dla dzieci wraz z zjeżdżalnią i animacjami.

Serdecznie dziękujemy wszystkim za obecność i wsparcie naszej inicjatywy i zapraszamy w przyszłym roku do Lipnicy Wielkiej.

*Janusz Michalak i Kasia Ponicka
zdjęcia: Kasia Ponicka*

GMINNE ZAWODY SPORTOWO-POŻARNICZE W LIPNICY WIELKIEJ

W dniu 25.08.2019 roku na Stadionie Sportowym w Lipnicy Wielkiej – Centrum odbyły się Gminne Zawody sportowo-pożarnicze w których udział wzięły jednostki Ochotniczych Straży Pożarniczych: Lipnica Wielka – Murowanica, Lipnica Wielka – Centrum, Lipnica Wielka – Przywarówka oraz Kiczor. W zawodach udział wzięły również Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze z Lipnicy Wielkiej – Murowanicy i Lipnicy Wielkiej – Przywarówki.

Zawody składały się z dwóch etapów: sztafety i konkurencji bojowej.

Ocena aktualnych zmagania wyglądała następująco:

- 1 miejsce: OSP Kiczory,
- 2 miejsce: OSP Lipnica Wielka – Murowanica,
- 3 miejsce: OSP Lipnica Wielka – Przywarówka,

- 4 miejsce: OSP Lipnica Wielka – Centrum,

W kategorii Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych:

- 1 miejsce: MDP Lipnica Wielka – Murowanica,
- 2 miejsce: MDP Lipnica Wielka – Przywarówka,

*www.lipnicawielka.pl
foto: Broniek Kowalczyk*

TURNIEJ O PUCHAR WÓJTA GMINY LIPNICA WIELKA POŁĄCZONY Z 15-LECIEM DZIAŁALNOŚCI KS BABIA GÓRA LIPNICA WIELKA

W dniu 28 lipca 2019 roku, na Stadionie w Lipnicy Wielkiej rozegrano Turniej o Puchar Wójta Gminy Lipnica Wielka, połączony z 15-leciem działalności KS Babia Góra Lipnica Wielka.

Imprezę poprzedziła Msza Święta w intencji społeczności sportowej naszej gminy, odprawiona przez Ks. Andrzeja Lichosyta.

Następnie, już na stadionie, w rozgrywkach piłkarskich zmierzyły się drużyny: Orawa Jabłonka, Biali Biały Dunajec, Maszycanka Maszyce oraz nasza rodzima KS Babia Góra. Ostatecznie Turniej zakończył się następującymi wynikami:

- 1 miejsce - Biali Biały Dunajec
- 2 miejsce - Orawa Jabłonka
- 3 miejsce - KS Babia Góra
- 4 miejsce - Maszycanka Maszyce

Podczas turnieju Wójt Gminy Lipnica

Wielka Mateusz Lichosyt wręczył również statuetki i listy gratulacyjne dla działaczy sportowych z okazji 15-lecia działalności KS Babia Góra oraz podziękowania za awans naszej drużyny do 5 ligi. Miały miejsce również odznaczenia Brązowym Medalem Małopolskiego Związku Piłki Nożnej oraz odznaczenia Podhalańskiego Podokręgu Piłki Nożnej i Klubu Babia Góra.

Nie zabrakło zabaw i miniturniejów dla dzieci i rodziców oraz innych atrakcji.

foto: Broniek Kowalczyk

III MEMORIAŁ PIŁKARSKI IM. TOMASZA MIKŁUSIAKA

W sobotę 29 czerwca odbył się III Memoriał piłkarski im. Tomasza Mikłusiaka.

Turniej memoriałowy rozpoczął się Mszą św. w Kościele pw. św. Jadwigi Królowej w Murowanicy, o godzinie 9:30. Podczas Mszy wszyscy zebrani modlili się za duszę śp. Tomka w III rocznicę Jego śmierci, a następnie udali się na cmentarz, aby zaświecić świece, złożyć wieniec i odmówić modlitwę nad Jego grobem.

Do rozgrywek piłkarskich przystąpiło 6 dorosłych drużyn: Nauczyciele, Babia Góra I, Babia Góra II, ekipa z Orlika, drużyna z Załucznego i drużyna Księży. Mecze rozegrały również w swoich kategoriach drużyny dzieci i młodzików.

Podczas trwania memoriału odbywała się akcja zbiórki krwi, gdzie

wszystkie osoby oddające krew mogły bezpłatnie zbadać grupę krwi.

Nie zabrakło także wielu atrakcji dla najmłodszych, m.in. dmuchanej zjeżdżalni, malowania twarzy, loterii fantowej. Dodatkowo każdy mógł skorzystać z bufetu, zjeść kiełbasę i napić się czegoś zimnego. Wszystkie zebrane pieniądze zostały przeznaczone na leczenie dla Dawida Wójciaka i Kamila Janowiaka. Całkowity dochód wyniósł 4000 złotych. Dziękujemy wszystkim, którzy wsparli tę akcję.

Turniej zakończył się rozdaniem medali dla drużyn i wręczeniem dyplomów dla organizatorów i wszystkich zaangażowanych w zorganizowanie memoriału.

*foto: Andrzej Habina
tekst: Anna Mikłusiak*

G M I N N E N O W I N Y

WYDAWCA: Gmina Lipnica Wielka,

ADRES I SIEDZIBA WYDAWCY: 34-483 Lipnica Wielka 518, tel. 18 26345-95, e-mail: gmina@lipnicawielka.pl

ADRES I SIEDZIBA REDAKCJI: 34-483 Lipnica Wielka 520, tel. 18 26345-57; 18 26346-38, e-mail: biblioteka@lipnicawielka.pl; kultura@lipnicawielka.pl

REDAKCJA: Stanisława Kucek, Karolina Kowalczyk,

SKŁAD I DRUK: Drukarnia MK s.c. 34-400 Nowy Targ, ul. Waksmundzka 63, tel./fax 18 266 48 52, e-mail: mksc@o2.pl, www.drukarniaMK.pl

NAKLAD: 500 egz.